

LUNDS
UNIVERSITET

Nya psykoaktiva substanser i Sverige och Storbritannien

En analys av lagens avskräckande effekt

Av Josef Lindström Habta & Martin Henningsson

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÄSK02)
Vårtermin 2017

Handledare: Måns Svensson

Examinator:

Förord

Vi vill börja denna kandidatuppsats med att tacka ett antal personer som har funnits med som stöd och vars hjälpinsatser möjliggjort detta arbete. Dessa är bland annat vår handledare Måns Svensson vars råd har mottagits med stor tacksamhet. En annan person vi vill tacka är Philip Shapiro vars datorkunskaper har varit till stor hjälp. Vi vill även tacka våra nyckelinformanter Rebecca Askew, Robert Ralphs och Reza Banakar för deras bidrag med intressanta tankar, åsikter och kunskap. Slutligen vill vi rikta ett tack till nära och kära som har bidragit med insiktsfulla kommentarer.

Martin Henningsson & Josef Lindström Habta

Lund, maj 2017

Abstract

In recent years the emergence and increase of new psychoactive substances (NPS) has confounded countries worldwide. One of the main characteristics of NPS is its avoidance of legislation and the use of internet as a resource to discuss and trade the substances. These substances are considered a threat to the safety of individuals and the general public health. Due to these circumstances, different national legislative approaches has been developed to tackle the problem with NPS. In this dissertation we aim to present and examine the Swedish and British legal response to reduce the consumption and availability of NPS. We will also explain, from a theoretical point of view, how Friedman's concept of internal and external legal cultures can help to understand when law is effective in decreasing the use and prevalence of NPS.

To acquire a better understanding of the effects and effectiveness of the laws, we will perform quantitative and qualitative empirical research on a Swedish and a British drug forum on the internet. To further support our findings we will also include interviews with key informants. Our study could not scientifically prove a correlation between criminalization and a reduced motivation in using NPS. But, the result of our study indicates that law has an inhibiting effect regarding the interest of NPS. The result also indicates that users of NPS in Sweden tends to adapt to legislation in a higher degree, than the users from United Kingdom.

Nyckelord: Internetforum, Lagstiftning, Nya Psykoaktiva Substanser (NPS), Storbritannien, Kriminalisering.

Innehållsförteckning

1.	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning	2
1.2	Rättssociologisk relevans	2
1.3	Redogörelse för begrepp.....	3
1.4	Avgränsning.....	5
1.5	Disposition.....	6
2.	Teoretiskt ramverk	7
2.1	Extern och intern rättskultur	7
2.2	Teorins användningsområde	8
3.	Rättsliga förutsättningar	10
3.1.1	Lag (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.....	10
3.1.2	Lag (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser	10
3.2	Storbritanniens lagstiftning.....	11
3.3	Sverige och Storbritanniens rättskulturer	12
4.	Tidigare forskning.....	14
4.1	Vilka grupper använder NPS och varför?.....	14
4.2	Legal inverkan på intresset för missbruk.....	15
4.3	Grålitteratur	16
4.3.1	Svensk narkotikapolitik.....	16
4.3.2	Sveriges utveckling	17
4.3.3	Storbritanniens narkotikapolitik.....	18
4.3.4	Storbritanniens utveckling.....	19
4.3.5	Tidiga indikationer av Psychoactive Substances Act 2016.....	20
5.	Datainsamlingsmetod.....	21
5.1	Litteraturöversikt	21
5.1.1	Söksträngarnas utfall	24
5.1.2	Resultat och tematisk indelning	25
6.	Metod	26
6.1	Juridisk metod.....	26
6.2	Operationalisering av rättskulturer	26
6.3	Metodkombination.....	26
6.4	Web scraping	27
6.4.1	Syftet med användandet av web scraping	28

6.4.2	Studiens web scraping	28
6.5	Text mining.....	29
6.5.1	Studiens text mining	30
6.6	Semistrukturerade intervjuer	30
6.7	Metoddiskussion	32
6.7.1	Etiska och moraliska dilemman med web scraping	33
7.	Resultat	34
7.1	Intervjuer	34
7.2	Resultat av diskussionsfrekvensen	36
7.3	Text mining.....	43
8.	Analys och diskussion.....	44
8.1	Analys av forumen.....	44
8.2	Applicering av teoretiskt ramverk	45
8.3	Reflektioner om framtiden.....	47
9.	Slutsats	49
9.1	Avslutande kommentar	49
10.	Referenslista	50
10.1	Litteratur	50
10.2	Elektroniska källor.....	50
10.3	Svenska rättskällor.....	52
10.4	Storbritanniens rättskällor.....	52
10.5	Vetenskapliga artiklar	52
10.6	Trådlänkar till forumen.....	53
10.6.1	3-FPM	53
10.6.2	U-47700	54
10.6.3	MPA	54
11.	Bilagor	55
11.1	Bilaga 1	55
11.2	Bilaga 2	56

Förkortningar

NPS - Nya Psykoaktiva Substanser

PSA – Psychoactive Substances Act 2016

VSA – Volatile Substance Abuse

1. Inledning

Under hösten 2014 uppmärksammades ett flertal dödsfall som skett på grund av överdosering av preparat som inte klassats som narkotika. Preparaten benämndes som ”nätdroger” av media. Här började vårt intresse för ämnet. Med Sveriges restriktiva drogpolitik fascinerades vi över hur dessa nätdroger har en till synes laglig status. Detta intresse blev utgångspunkten för denna kandidatuppsats där vi kommer göra en rättssociologisk djupdykning om nya psykoaktiva substanser (NPS).

NPS är ett samlingsnamn för narkotikaliknande substanser som kännetecknas av att de undviker legal reglering. NPS går under många namn och benämningar såsom exempelvis “legal highs” och “RC-droger”. I Sverige är nätdroger en populär term, eftersom försäljningen främst har skett på nätet (Leifman & Henriksson 2013, s. 6).

NPS förekommer inte bara i Sverige. Förekomsten och den rättsliga regleringen av dessa substanser har blivit ett globalt problem (D'Agnone 2015, s. 28; Loeffler & Craig 2013, s. 1348-1349; Reuter & Pardo 2017, s. 25; Soussan & Kjellgren 2014, s. 1-2). Användandet av NPS resulterar i drogmissbruk, hälsoskadliga aspekter och kan även i värsta fall resultera i dödsfall (King & Nutt 2014, s. 952).

Den största problematiken kring NPS är svårigheten att snabbt och effektivt förbjuda och därigenom reglera innehav, bruk och försäljning av dessa substanser (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 63). Anledningen till detta är att varje enskild NPS måste regleras enligt det svenska rättssystemet, vilken är en relativt lång process.

Substansen ska först och främst erhållas av myndigheten, därefter analyseras och till sist genomgå den juridiska processen att kriminaliseras. Under denna period hinner produkten ersättas av en ny variant som inte omfattas av de svenska lagarna (ibid.). Rapporter indikerar att framställningen av NPS kan gå väldigt fort. I EMCDDA's årliga redogörelse från 2016 så framgår det att 380 nya NPS har tillkommit under de senaste fem åren (EMCDDA 2016, s. 32). På grund av den långa rättsprocessen och den snabba framställningen av nya substanser så förekommer det alltid lagliga varianter ute på den svenska marknaden. Detta juridiska dilemma existerar runt om i hela världen och problematiken har hanterats genom varierande metoder av olika länder (D'Agnone 2015, s. 28,32; Reuter & Pardo 2017, s. 27).

För att få en djupare förståelse kring den internationella problematiken med NPS har vi även valt att studera Storbritannien. Detta eftersom att landet dels innehar en prominent ställning inom internationell narkotikapolicy, dels att de sedan 2016 har valt att reglera NPS med en

hårdare och mer omfattande form av lagstiftning (Reuter & Pardo 2017, s. 26,27). Som teoretiskt verktyg så har vi valt att använda oss av konceptet om rättskulturer för att analysera Sveriges och Storbritanniens legala reglering av NPS (Nelken 2004, s. 1). Detta koncept har utnyttjats för att få en förståelse till hur ländernas lagstiftning har en påverkande effekt på ett accepterat användande av NPS.

1.1 Syfte och frågeställning

I denna uppsats ämnar vi att redogöra vad NPS är och problematiken när det kommer till kriminaliserandet av dessa. Vår studie kommer behandla två länder; Sverige och Storbritannien. Fortsättningsvis så ämnar vi att undersöka dessa två länders lagstiftning och rättskultur, narkotikapolitiska utformning, samt att se marknadsutvecklingen av NPS under det senaste decenniet. Vi har även för avsikt att presentera relevant forskning angående vilka grupper som använder NPS och varför. Vidare ska vi granska huruvida legala åtgärder i Storbritannien och Sverige på något sätt har påverkat intresset att använda dessa substanser. Kunskapen som erhålls av denna information har som syfte att möjliggöra för oss att svara på våra två huvudsakliga frågeställningar.

Med denna kunskap som grund så ämnar vi att genomföra en empirisk datainsamling för att själva undersöka vilken påverkan lagstiftning kan ha på benägenheten att använda NPS. Den samlade kunskapen från tidigare forskning och vår insamlade data har som syfte att hjälpa till med att besvara följande frågeställningar:

1. I vilken utsträckning har kriminaliserandet av NPS en hämmande inverkan på den externa rättskulturers benägenhet att acceptera användandet av dessa substanser?
2. Vilka relevanta skillnader kan identifieras gällande förhållandet mellan intern och extern rättskultur avseende NPS i Sverige och Storbritannien?

1.2 Rättssociologisk relevans

Rättssociologisk forskning har fördelen att kunna kombinera kunskapen gällande rätten och samhället. Det är ett tvärvetenskapligt kunskapsfält där kombinationen av sociologi och juridik skapar möjligheter att undersöka vilken påverkande effekt rätten kan ha på mänskligt beteende och normer, och vice versa. Normer i sig har ingen enhetlig definition men en existerande indelning är att kategorisera normer i två olika typer, nämligen legala och sociala normer. Baier (2013, s. 109) har vidareutvecklat detta och skapat fyra olika kategorier av

normer i en modell, som kan användas för att genomföra rättssociologisk forskning. Dessa kategorier är lagen, lagens praktik, sociala normer och social praktik (ibid.). Lagen anses vara det som är legala normer, eller *law in books*, som är den rättsdogmatiska synen. Lagens praktik är hur lagen tillämpas och efterföljs i olika kontexter, detta benämns som *law in action*. Sociala normer är de normer som efterföljs av den samhälleliga massan, vilka är i ständig förändring. Slutligen är social praktik hur människor faktiskt agerar i samhället, vilket anses minst normativt av dessa fyra samt att det betraktas som ett empiriskt fenomen (ibid, s. 108-109). Det kan råda både konflikt och konsensus gällande sociala och legala normer (Baier 2013, s. 99). Dessa normer kan påverka och förändra varandra baserat på vilken norm som anses rådande. Baiers modell kan användas för att undersöka hur denna påverkan kan ske, vilken norm som påverkar en annan och hur det resulterar i en rådande legal eller social norm. Likt Baier så skriver Friedman (1975, s. 1-2) att lagen i sig inte är klart definierbar. Han beskriver hur man kan undersöka lagen ur tre olika perspektiv. Det första perspektivet är hur lagen skapas samt vilka rättsliga och sociala krafter som är bidragande till hur lagen ser ut. Det andra perspektivet är hur lagen är strukturerad och reglerad. Det tredje perspektivet är lagens påverkan på samhället utanför rätten. Han menar att studien av det första och tredje perspektivet är essentiellt för att studera lagen från ett socialt perspektiv (ibid.).

Vi menar att vårt arbete är av rättssociologisk relevans eftersom vår studie är genomförd utifrån flera av dessa kategorier och perspektiv. Utifrån Baiers modell kommer vi att analysera lagens inverkan på social praktik. Detta genom att se lagstiftningens effekt på benägenheten att legitimera användandet av NPS i vår analys av nätforum. Vi kommer även att använda oss av alla perspektiv som Friedman beskriver. Det första perspektivet använder vi för att förstå ländernas rättskulturer. Det andra perspektivet använder vi för att undersöka ländernas lagstiftning för NPS gällande struktur och uppbyggnad av lagarna. Slutligen kommer det tredje perspektivet användas för att analysera vilken möjlig hämmande effekt lagen har på accepterandet kring användandet av NPS, samt för att se vilka andra effekter eller påverkan lagstiftningen har på samhället.

1.3 Redogörelse för begrepp

Nya psykoaktiva substanser (NPS)

Begreppet NPS har ingen allmängiltig definition men har beskrivits i olika sammanhang. I den offentliga utredning som gjordes angående NPS år 2016 definierade dessa som: “[...] nya

substanser som kan antas medföra fara för människors liv eller hälsa och som används för att uppnå någon form av påverkan, eller som kan antas ha beroendeframkallande egenskaper eller euforiserande effekter.” (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 85). En annan svensk definition för NPS är att substanserna kan anses uppfylla kriterierna för narkotika men som ännu inte har klassats det (ibid, s. 85-86). Ur ett internationellt perspektiv så definieras NPS enligt konventioner stadgade av FN och EU. Ett utmärkande karaktärsdrag för NPS oavsett kontext är: “[...] att det rör sig om missbrukssubstanser som liknar reglerade substanser till effekten [...] De är alltså inte klassificerade som narkotika, enligt svensk eller internationell rätt, eller som hälsofarliga varor.“ (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 86).

Oavsett vilken definition som används, för att avgränsa vad som utgör en NPS, så finns det några generella kännetecken som man bör hålla i minnet. Dessa är att substansen innehar egenskaper som möjliggör missbruk, samt att de liknar andra otillåtna preparat. Ett annat viktigt kännetecken gällande NPS är betoningen av att det är *nya* psykoaktiva substanser. Att substanserna är nya medför att de inte är utsatta för kontroll av rättsväsendet i lika stor grad som substanser som redan existerar på marknaden, samt att klassificering av den nya substansen ännu inte har gjorts. När en okänd substans påträffas av myndigheter så måste en legal klassificering utfärdas för att kunna bestämma vilket lagrum som berör substansen i fråga (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 85-86). Detta innebär att handeln av en specifik NPS är laglig tills den substansen i fråga klassificeras som olaglig. I praktiken innebär det att substanser som i mångt och mycket är narkotika kan säljas fritt inom Europa (ibid., s. 85-92).

Uppräkningsdefinition

Uppräkningsdefinition används i svensk lagstiftning gällande narkotika, dopningsmedel och hälsofarliga varor. Det som utmärker definitionen är att varje substans som omfattas av lagstiftningen skall listas i en bilaga tillhörande den aktuella lagen. Gällande NPS är det lag (SFS 1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor som reglerar vad som klassas som NPS. Uppräkningen av de substanser som omfattas listas i förordningen (SFS 1999:58) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Enligt denna definition regleras substanserna genom en sluten definitions mängd, vilket innebär att den beskrivning eller förteckning som används för att beskriva substansen är den som är gällande. Om den aktuella substansen inte omfattas av någon beskriven substans i bilagan, omfattas den inte heller av lagstiftningen (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 156-157).

Generisk definition

Generisk definition saknar en enhetlig beskrivning, men regeringen har beskrivit denna definitionstyp som: ”klassificering av en hel grupp av varor, vilka alla har det gemensamt att de innehåller en i definitionen närmare beskriven kemiskt aktiv substans.” (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 157). En aktiv substans definieras enligt läkemedelsverket som det innehållsämne i ett preparat som ger medicinsk effekt. Ett synonym till aktiv substans är verksamt ämne (Läkemedelsverket 2016). Förenklat uttryckt så innebär generisk definition att nya substanser per automatik blir olagliga om de, i sin kemiska struktur, efterliknar enskilda eller grupper av substanser som redan är kriminaliserade (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 158).

Verkansbaserad definition

Verkansbaserad definition kan ses som en undergrupp till generisk definition, eftersom att grupper av substanser omfattas av denna klassificering. Likt generisk definition så krävs det inte heller vid den här definitionen att varje substans ska uppräknas för att den ska omfattas av lagstiftningen. Det som utmärker denna klassificering är att man ser till effekten av substansen. En effekt som kan medföra reglering är om en substans påverkar hjärnans centrala nervsystem. Om denna effekt utlöses av en substans så är den således per automatik reglerad av lag (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 160).

Tripprapport

Med detta begrepp menar vi personliga historier från användarna på det brittiska och det svenska forumet där de beskriver deras upplevelser med NPS. Tripprapporter kan bland annat innefatta information om dosering, effekter, bieffekter, samt hur länge ruset varar.

1.4 Avgränsning

I detta arbete kommer vi endast beröra litteratur som i någon bemärkelse handlar om NPS i Sverige och/eller Storbritannien. Vi har även i största möjliga mån försökt att avgränsa oss till källor som har skrivits under de senaste tio åren. Vid djupare avgränsningskriterier för insamlandet av tidigare forskning se litteraturöversiktsmetoden.

Vid forumundersökningarna så avgränsade vi oss endast till tre varianter av NPS; 3-FPM, MPA och U-47700. Anledningen till detta är att omfattningen av studien hade överskridit uppsatsens textbegränsningar om vi hade analyserat fler substanser. Av samma anledning så har vi avgränsat oss att endast ytligt beröra andra NPS-relaterade ämnen såsom: avancerade

juridiska principer; hälsoskadliga effekter till följd av användandet av NPS; rehabiliteringsrelaterade artiklar; substansernas kemiska struktur och dess toxicitet med mera. I arbetet så har vi även gjort en avgränsning gällande den teoretiska användningen. I teorin benämns två begrepp, närmare bestämt extern rättskultur och intern rättskultur. Med extern rättskultur menar vi den population i länderna Sverige och Storbritannien som använder och diskuterar NPS. Den interna rättskulturen urskiljer vi i de båda ländernas narkotikapolicys och lagstiftning.

1.5 Disposition

Dispositionen för detta arbete är upplagd utefter syftet med studien. I inledningen presenteras anledningen till ämnesvalet, samt arbetets syfte och frågeställning. Detta följs av en redogörelse för studiens rättssociologiska relevans. Eftersom arbetet behandlar både svensk och internationell lagstiftning där begrepp används, som inte hör till vardagen, så innehåller inledningskapitlet en redogörelse för återkommande begrepp. När det har redogjorts för bakgrund och syften så presenteras det teoretiska ramverk som resultatet senare kommer analyseras utifrån. Därefter sammanfattas rättsliga förutsättningar, där både svensk och brittisk lagstiftning behandlas, och även deras rättskultur. För att bredda kunskapen kring området och i syfte att erhålla ytterligare förståelse så sammanfattas tidigare forskning inom ämnet. Under metodavsnittet så förklaras genomförandet av den litteraturöversikt som gjordes i syfte att erhålla tidigare forskning. Eftersom studien använder metoder av annorlunda slag, i jämförelse med andra samhällsvetenskapliga metoder, så innefattar studiens metoddel utförliga förklaringar till hur vi har gått tillväga vid datainsamlingen. Under avsnittet förklaras meningen med web scraping och text mining, samt metodernas utförande. Sedermera introduceras arbetets insamlade data under avsnittet resultat. Den data som här presenteras är således empiri från kvalitativa intervjuer, web scraping, samt text mining. Sedan analyseras och diskuteras resultatet i relation till teori; lagstiftning och policy; samt tidigare forskning. Studien avslutas med en slutsats innehållande svar på frågeställningar, samt en avslutande kommentar.

2. Teoretiskt ramverk

I detta arbete ämnar vi att undersöka lagstiftning i två olika länder och erhålla en förståelse till lagarnas effektivitet och uppbyggnad. För att uppnå detta måste vi få en djupare förståelse för de bakomliggande faktorerna som präglar utformningen och efterföljsamheten av de två ländernas lagstiftningar som reglerar NPS. Med detta som bakgrund så ska vi använda oss av konceptet om interna och externa rättskulturer.

2.1 Extern och intern rättskultur

Detta teoretiska koncept beskrivs i Friedmans bok "The Legal System" (1975, s. 223) där han skriver om rättskulturer. Konceptet om rättskultur används primärt för att förklara hur individer anpassar sig efter lagstiftning genom till exempel brottsförebyggande arbete. Rättskultur som koncept kan även ta sig i uttryck genom att använda sig av vetenskapligt grundad empiri. Detta kan i sin tur användas som ett "index" gällande hur den rättskulturen ser ut i ett visst land. Konceptet kan således bidra med en grov uppskattning om invånarnas uppfattning om rätten (Nelken 2004, s. 9-10).

I ett samhälles rättskultur kan man urskilja en intern och en extern kultur som samexisterar i samhället. Dessa två samverkar, påverkar och är beroende av varandra för att fungera, och tillsammans utgör rättskulturen. Extern rättskultur kan förklaras som vilken rättskultur som efterföljs av den samhälleliga massan. Förenklat kan det förstås som vilka lagar, åsikter, idéer och beteenden som samhället anser vara normativa att följa och leva efter (Friedman 1975, s. 223).

Interna rättskulturer är vilka lagar, åsikter, idéer och beteenden som efterföljs av personer som utför legalt arbete eller uppdrag, exempelvis jurister eller poliser.

I varje samhälle så kan anspråk ses som legitim eller illegitim. Vad som kan uppfattas som legitimt är upp till den rådande externa eller interna kulturen. En handling kan vara legitim enligt den interna rättskulturen, men uppfattas som illegitim av den externa (ibid, s. 224). Ett exempel där det inte alltid råder enighet från de olika kulturerna är mutor. I de flesta länder är mutor något som anses felaktigt enligt lagt. Hur de efterföljs i olika länder varierar stort. I Sverige till exempel anses det felaktigt av både polis och samhället att hantera mutor, alltså är den externa och interna kulturen överens om dess legitimitet och mutor är inte vanligt förekommande. Gällande USA så har landet en historia av mutor även fast att lagstiftningen har varit tydlig att det inte ska förekomma. Mutor är således legitimerat av den externa kulturen och till viss del även av den interna, eftersom att den interna både kan erbjudas och tas emot mutor (ibid.).

En andra skildring där det förekommer en konflikt kring legitimiteten mellan kulturerna är att avslöja en närstående för ett brott. Lagen är tydlig att detta skall göras, vilket den interna kulturen instämmer om. Den externa kulturen kan här vara oense om detta, nämligen att det är felaktigt att avslöja en närstående till polisen att om denne har begått ett brott. Det existerar här en diskrepans gällande vilket beteende, eller rättskultur, som är rådande (ibid.).

Beroende på om ett beteende eller en handling är olaglig eller inte så kan det påverka om den anses legitim enligt den interna eller externa rättskulturen. En olaglig gärning skyddar sin legitimitet genom; sanktioner, hot om sanktioner eller i vissa fall av att bara existera. Sanktioner används för att implementera en norm eller regel (Friedman 1975, s. 70). Hot om sanktionering är många gånger effektivt för implementeringen, eftersom det existerar en vetskap om att bli utsatt för en sanktion (ibid, s. 71). Slutligen så kan även en lagstiftnings existens vara nog för att påverka ett beteende, eftersom det känns bättre för samvetet, även om denna är svagast av dessa tre för att upprätthålla legitimiteten hos en lag (ibid, s. 95). Fortsättningsvis så menar Friedman att lagstiftning som är orättvis eller sporadisk, på så sätt att den inte går att upprätthålla, borde överges eftersom att detta kan få negativa effekter på samhällets respekt för lagen (ibid, s. 96).

Innan vi går vidare med att beskriva hur vi tänker använda detta teoretiska begrepp så måste vi redogöra ett antal saker som bör tas i beaktning.

Det första vi vill nämna är att termen rättskultur har ingen allmängiltig definition. Termen har beskrivits som vag och kan därmed uppfattas subjektivt (Nelken 2004, s. 8). Vidare så bör man vara varsam med att relatera ett lands rättskultur med den nationella kulturen. Detta eftersom legala institutioner och idéer överförs länder emellan och detta i sin tur influerar rättskulturen (ibid, s. 4). Slutligen så vill vi poängtera att ett lands rättskultur inte ska ses som statiskt eller uniform, utan är i ständig förändring och kan variera individer emellan (ibid, s. 4,6).

2.2 Teorins användningsområde

Vi anser att Friedmans teoretisering angående rättskulturer är applicerbar på detta arbete. Vi menar *inte* att den externa rättskulturen, i vårt fall, representerar hela befolkningen i Storbritannien och Sverige, utan endast innefattar användarpopulationen av NPS i de två länderna. Vidare så menar vi att den interna rättskulturen kan urskiljas i den litteratur som beskriver ländernas narkotikapolicys samt lagstiftning. Detta bidrar med en förståelse av

rättskultur på ett makroplan i form av lagstiftning och policyutformning, samt på ett mikroplan eftersom vi undersöker användarnas efterföljsamhet gällande kriminaliserandet av NPS. Att studera rättskultur ur dessa två perspektiv är positivt för vår studie i enlighet med Nelken (2004, s. 4).

Eftersom vi ämnar att undersöka lagens inverkan på motivationen gällande användandet av NPS, så är det av stor vikt att se till legitimiteten av användandet och hur det påverkas av lagstiftning, vilket vi menar är den interna rättskulturen. Vi anser att det teoretiska konceptet om intern och extern rättskultur kan agera som ett hjälpmedel vid vår analys av nätforum, som har i syfte att se till hur mängden inlägg förändras i och med lagstiftning. Existerar denna förändring kan detta vara vad Nelken (2004) skulle kalla ett "index" gällande användarpopulationens uppfattning om reglerandet av NPS i de två länderna.

Detta kan i sin tur påvisa att den interna rättskulturen har en inverkan på NPS legitimitet i den externa rättskulturen - vilket i praktiken skulle antyda att NPS rättsliga status är en påverkande faktor. Detta kan bidra med en förståelse för användarnas uppfattning av rätten och dess legitimitet.

3. Rättsliga förutsättningar

Detta kapitel kommer att presentera de rättsliga områden som berörs i denna uppsats.

Inledningsvis kommer vi att presentera och förklara de lagar som berör regleringen av NPS i respektive land. Vidare så kommer vi ytligt att redogöra för svensk och brittisk rättskultur i syfte att få en djupare förståelse av lagstiftningens bakomliggande faktorer.

3.1.1 Lag (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor

Denna lagstiftning används för att definiera, klassificera och reglera produkter som anses vara hälsofarliga, men som inte omfattas av dopning-, läkemedel- eller narkotikalagstiftning enligt § 2 (1999:42). De varor som omfattas av lagstiftningen definieras enligt § 1 som "varor som på grund av sina inneboende egenskaper medför fara för människors liv eller hälsa och som används eller kan antas användas i syfte att uppnå berusning eller annan påverkan." Varor som omfattas av denna lag får inte utan tillstånd:

1. införs till landet,
2. Överlåtas,
3. Framställas,
4. förvärvas i överlåtelsesyfte,
5. bjudas ut till försäljning, eller
6. Innehas."

En person som uppsåtligen bryter mot bestämmelserna i 3 § döms till böter eller fängelse i upp till ett år. I enlighet med 4 §, andra stycket, så är det ett krav att produkter som omfattas av denna lagstiftning skall märkas eller föra anteckningar kring varan. Bryter en person denna bestämmelse, uppsåtligen eller av oaktsamhet, så döms denne till böter. Slutligen regleras straff för olovlig införsel genom lag (SFS 2000:1225) om straff för smuggling.

De substanser som omfattas av denna lagstiftning listas i en bilaga enligt en uppräkningsdefinition i förordning (1999:58) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

3.1.2 Lag (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser

Enligt § 1 är lagens syfte att förebygga missbruket av vissa hälsofarliga substanser. Lagens omfattning gällande förstörande definieras enligt § 2. Det som omfattas av lagen är substanser som:

1. har förklarats som narkotika enligt förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika eller som hälsofarlig vara enligt förordningen

(1999:58) om förbud mot vissa hälsofarliga varor enligt en förordning som har beslutats men ännu inte trätt i kraft,

2. har förklarats som narkotika enligt en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt men där förklaringen ännu inte har trätt i kraft här i landet, eller

3. kan antas komma att av regeringen förklaras som narkotika eller som hälsofarlig vara enligt någon av de i punkt 1 angivna förordningarna.”

Beslut om förstörande fattas av åklagare enligt § 4. Vid fall av enklare beskaffenhet kan detta även göras av Tullverket enligt § 32 i lagen om straff om smuggling.

Omhändertagande får göras av polis eller tulltjänsteman enligt 5 § i väntan på åklagarens beslut om förstörande, om det skäligen kan antas att substansen kommer omfattas av denna lagstiftning.

3.2 Storbritanniens lagstiftning

Storbritannien instiftade en ny lagstiftning år 2016. Den tidigare lagstiftningen som hanterade narkotika och NPS heter The Misuse of Drugs Act 1971 där varje enskild substans var tvungen att klassificeras för att omfattas av lagstiftningen (The Misuse of Drugs Act 1971). Detta system ansågs problematiskt eftersom att lanseringen av nya NPS skedde snabbare än klassificeringen. På grund av detta existerade det alltid en stor mängd icke lagstadgade NPS ute på marknaden, som lagligt kunde säljas. En undersökning gällande detta genomfördes i Storbritannien, där 968 olika varianter av NPS testades. Av dessa olika varianter så var endast 19.2 procent reglerade av lagstiftning. De resterande var antingen nya på marknaden, såldes för att användas i annat syfte än för mänsklig konsumtion, eller hade genomgått en förändring i den kemiska strukturen för att undgå lagstiftning (Home Office 2015a, s. 4).

Den okontrollerade marknaden var ett av huvudargumenten till att skapa den nya lagstiftningen (Home Office 2015a, s. 1). Lagen benämns Psychoactive Substances Act 2016 (PSA) och tog kraft den 26 maj år 2016. Lagstiftningen använder sig av en generisk definition¹ för att enkelt kunna omfatta NPS som en grupp. Grupperingen sker genom en påverkansbaserad definition² där man ser till effekten av substanserna (Psychoactive Substances Act 2016). Lagen är utformad med ett rekvisit där en substans omfattas av

---

¹ Se avsnitt 1.3.

² Se avsnitt 1.3.

lagstiftningen om den klassificeras som en psykoaktiv substans. För att klassas som en psykoaktiv substans så måste substansen ha kapaciteten att kunna producera en psykoaktiv *effekt* hos en människa som konsumerar den. Detta definieras i lagen som att effekten ska stimulera, i ökande eller minskande bemärkelse, det centrala nervsystemet som i sin tur ska påverka personens mentala funktionsförmåga eller personens känslomässiga sinnestillstånd (ibid.). Omfattas substansen av detta rekvisit så klassificeras den som en psykoaktiv substans och är därmed per automatik olaglig genom den påverkansbaserade definitionen (ibid.). Alla produkter som medför denna effekt är dock inte kriminaliserade enligt PSA. Exempelvis är alkohol och tobaksprodukter undantagna (ibid.).

Gällande innehav av NPS så är det endast olagligt om personen är frihetsberövad och befinner sig på en institution, såsom en anstalt (Drug Watch 2016, s. 1). Det är dock olagligt att inneha NPS om du har syftet att sälja eller överlåta substansen. Om detta föreligger så omhändertas produkten fram till dess att den psykoaktiva effekten är bevisad (Home Office 2015b, s. 2). Angående försäljning av NPS så är återförsäljare av NPS kraftigt begränsade av denna lagstiftning. Försäljning får inte förekomma av produkter som kan komma att användas för dess psykoaktiva effekt. Återförsäljare av produkter med psykoaktiva effekter måste enligt PSA neka försäljning vid misstanke att produkten skall användas för berusning (Home Office 2016)

3.3 Sverige och Storbritanniens rättskulturer

En vanlig uppfattning inom juridiska och samhällsvetenskapliga studier är att rätten och samhället är starkt sammanflätade (Friedman 1975, s. 15; Bogdan 2013, s. 39; Baier 2013, s. 97). Vad som ger rätten liv och en verklighet är den sociala världen. Rätten är inte uteslutande eller isolerad utan är beroende av stimulans från resterande samhället (Friedman 1975, s. 15). Friedman hänvisar således till rättskultur som: “[...] to those parts of the general culture—customs, opinions, ways of doing and thinking - that bend social forces toward or away from the law and in particular ways.” (Friedman 1975, s. 15).

Kultur skapar sociala strukturer i ett samhälle, som i sin tur avbildar och beskriver underliggande attityder. För att införskaffa sig en förståelse om vad det är som gör att vissa lagar efterföljs, mer än andra i ett samhälle, är det därför nödvändigt att se till den rättskulturella kontexten (Friedman 1975, s. 16,209).

Friedman (1975, s. 194) menar att det framförallt är intressant att se till den rättsliga kulturen som återfinns inom den juridiska professionen. Att studera de principer, värderingar och attityder som råder inom denna domän, kan medföra en god förståelse om hur det eftersökta samhälleliga beteendet i ett land formas (ibid, s. 194).

Konceptet gällande rättskulturer föreslår i viss bemärkelse att alla länder har en egen unik rättskultur, precis som ett land har ett eget politiskt klimat och kultur överlag. Dock så kvarstår det att vissa länder är mer lika varandra och detta bör då även gälla rättskulturer (ibid, s. 199). Traditionellt så indelas rättssystem i olika familjer, dock så existerar det inte en entydig indelning (Bogdan 2013, s. 72-73).

När det kommer till studieländerna för denna uppsats så är en vanlig uppfattning att de inte delar samma rättsfamilj. Sverige brukar traditionellt ses som en medlem i den nordiska familjen som i sin tur är en undergrupp i det kontinentaleuropeiska rättssystemet.

Fortsättningsvis så beskrivs Storbritannien som en union där common law-systemet råder (Bogdan 2013, s. 75-76). Det brittiska systemet skiljer sig på många sätt och vis sig från det svenska rättssystemet. Ett typiskt karaktärsdrag är att domarna har mer auktoritet att tolka lagen, men de är även bundna av prejudikat. Grovt generaliserat kan common law beskrivas som ett rättssystem som kännetecknas av sin starka koppling till det förflutna och där procedurella regler har en dominant roll (ibid, s.91-104).

4. Tidigare forskning

Detta kapitel kommer att redogöra för den forskning som har insamlats genom litteraturoversikten, samt annan inhämtad information som är relevant för arbetets forskningsämne. Kapitlet inleds med att presentera forskning gällande vilka grupper som använder NPS och varför. Även forskning kring huruvida legal intervention har någon påverkan på intresset av NPS hos användarna presenteras. Slutligen redogörs diverse grålitteratur för att beskriva respektive lands narkotikapolitik, nuvarande situation gällande NPS samt effekter av lagstiftning.

4.1 Vilka grupper använder NPS och varför?

Av de fåtal studier som har genomförts i syfte att undersöka vilka individer det är som använder NPS, så indikerar resultatet på att majoriteten av dessa i Europa är unga män (Soussan & Kjellgren 2014, s. 2; Soussan & Kjellgren 2016, s. 77). Detta resultat tycks överensstämma med resultatet från Helander, Bäckberg, Hultén, Al-Saffar, & Beck (2014, s. 25), som undersökte omfattningen av NPS-användande bland svenska akuvårdspatienter. Resultatet påvisade att en majoritet av patienterna som misstänktes för bruk av NPS var män (79 procent), samt att 74 procent av samtliga män och kvinnor var mellan 13-25 år. Även studier från Storbritannien indikerar på att användandet av NPS är högre bland unga vuxna (Leigh 2016, s. 151).

Anledningen till varför personer använder sig av NPS är många. Soussan & Kjellgren (2016, s. 79) undersökte motivationsfaktorerna bakom bruket av NPS i Europa och fann att den primära motivationsfaktorn var nöje och njutning.

Andra forskare såsom Sarpong & Jones (2014, s. 38) menar att individer vänder sig till NPS eftersom dessa ersätter traditionell narkotika. Fortsättningsvis så skriver Reuter & Pardo (2017, s. 26-28) att marknaden för NPS haft en framgångsrik utbredning eftersom att den tilltalar tre olika nischer av användare. Dessa tre utgörs av; de som försöker kringgå lagstiftningen genom att bruka legala alternativ, de som är intresserade av substanser som inte syns på drogtester, och de individer som söker en ny rusupplevelse (ibid.).

Vissa forskare menar även att självuppfattningen kan ha en påverkan. Genom att bruka NPS, istället för traditionell narkotika, så ser inte användaren sig själv som en missbrukare och därav anses beteendet vara acceptabelt. Detta resonemang grundar sig på okunskap om NPS och dess negativa konsekvenser. Resultatet blir ett synsätt hos användarna där illegala droger

undviks och NPS ses därför som ett bra alternativ (D'Agnone 2015, s. 31). Även tillgängligheten av NPS bör ses som en avgörande motiverande faktor till användandet av substanserna. Detta i och med att det förekommer en till synes oreglerad försäljning av dessa på internet (Measham, Moore, Newcombe & Welch 2010, s. 16).

4.2 Legal inverkan på intresset för missbruk

Ledberg (2015, s. 73-74) genomförde en studie på nätforumet Flashback där han undersökte hur diskussionsfrekvensen förändrades efter kriminalisering. Ledbergs tillvägagångssätt var att välja ut åtta olika varianter av NPS, vars trådar han sedan analyserade gällande antalet inlägg. Resultatet av undersökningen indikerade på att diskussionerna på trådarna kraftigt minskade i samband med att substanserna blev reglerade. Dock så fastslog Ledberg att det inte gick att säkerställa en korrelation mellan kriminaliserandet av en substans och ett minskat antal inlägg. Även om korrelationen inte går att bevisa, så finns det mycket som tyder på att reglerandet är den påverkande faktorn (Ledberg 2015, s. 76).

Denna indikator i Ledbergs studie kan jämföras med resultatet i Soussan & Kjellgrens (2014, s. 73-74) studie. De bedrev forskning på internationella nätforum som berör NPS.

Undersökningens syfte var att ta reda på vilka ämnen som diskuterades på dessa forum. Det som framkom var att samtalsämnena kunde kategoriseras in i fyra övergripande teman, dessa var: information kring den specifika substansen; dosering och användning; subjektiva upplevda effekter; samt stöd och säkerhet. I det första temat beskriver Soussan & Kjellgren (2014, s. 3) att substansens lagliga status var ett förekommande diskussionsämne. Detta resultat kan, likt Ledbergs (2015) studie, vara en indikator på att den legala statusen har en inverkan på intresset för NPS. Det ska dock förtydligas att detta inte är det mest framgående ämnet som diskuterades. Det mest förekommande samtalsämnet var rekommendationer kring användande (Soussan & Kjellgren 2014, s. 8).

Även McElrath & O'Neill (2011, s. 121) har undersökt detta samband. Studien genomfördes på människor som använde en NPS vid namn mefedron. De undersökte huruvida substansens lagliga status påverkade respondentens vilja att nyttja den (ibid.). Metoden bestod utav intervjuer med mefedronanvändare. Resultatet visade att den lagliga statusen inte hade någon inverkan på viljan att använda substansen. Den huvudsakliga motiverande faktorn var det billiga priset och tillgängligheten (ibid, s. 123). Ett antal av de intervjuade köpte in ett lager innan lagen tog kraft för att fortfarande ha substansen tillgänglig, vilket är ett fenomen som påvisats i andra studier (McElrath & O'Neill 2011, s. 124; Measham et al. 2010, s. 19).

Vissa forskare har en tämligen negativ inställning gällande legala åtgärders reducerande effekt på marknaden för NPS. De skriver: “[...] while ‘research chemists’ search for new cheap and legal highs and cyber-entrepreneurs search for easy profits, the legislative carousel continues to turn.” (Measham et al. 2010, s. 19). Denna så kallade katt och rått-lek kommer dock fortsätta så länge en efterfrågan finns (ibid, s. 20). Detta perspektiv tycks även delas av Ledberg (2015, s. 77) då även han konstaterar att reglering må hämma försäljning och intresse av en viss substans, men intresset för NPS överlag tycks kvarstå.

Storbritannien har gjort ett försök till att få stopp på denna procedur genom PSA. Lagen är utformad att omfatta samtliga NPS på marknaden, vilket leder till att lagliga varianter inte längre existerar. Lagstiftningen har dock fått utstå en stor mängd kritik från forskare som anser att lagen inte är juridisk hållbar, oetisk i sin karaktär samt att den kan utgöra en fara för befolkningen (Reuter & Pardo 2017, s. 26).

Ett intressant exempel som påminner mycket om problematiken med NPS är det missbruk av vardagskemikalier (VSA) som tidigare förekom i Storbritannien. Ungdomar köpte produkter som var menat till annat än mänskligt bruk och använde det till att berusa sig.

Berusningsmetoden innebar till exempel sniffning av lim eller inandning av hälsofarliga gaser (Leigh 2016, s. 150-151). VSA var oreglerat genom lag vilket gav ett intryck av att det inte var så farligt som reglerad narkotika, vilket är ett slående likt exempel med NPS (ibid.).

Lagstiftning infördes för att minska tillgängligheten. Resultaten blev att en del av produkterna försvann från marknaden, men dödsfall orsakade av VSA kvarstod i liknande antal (ibid, s. 154). Istället för att enbart satsa på lagstiftning så genomfördes stora, vetenskapligt grundade och påkostade kampanjer för att öka medvetenheten om riskerna med VSA. Man kunde aldrig säkert bevisa att kampanjerna hade en effekt, men dödsfallen minskade kraftigt i samband med att kampanjerna genomfördes (ibid, s. 156-157).

4.3 Grålitteratur

4.3.1 Svensk narkotikapolitik

Den svenska narkotikapolitikens utformning återfinns i regeringens skrivelse “En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016 – 2020”.

Skrivelsen inkluderar således både lagliga och olagliga substanser men premisser och målsättningar skiljer dem åt (Socialdepartementet 2016, s. 29).

Den generella målbilden med den svenska ANDT-politiken (alkohol, narkotika, doping och tobak) är att Sverige skall i framtiden bli ett samhälle som är fritt från narkotika och doping,

samt att reducera de sociala och medicinska skador orsakade av tobak och alkohol (ibid.). I skrivelsen anges bland annat betydelsen av en snabb klassificeringsprocess för att förhindra att NPS etablerar sig på den svenska drogmarknaden (ibid, s. 18).

I samma dokument fastställs det även att den svenska ANDT-politiken grundar sig på FN-konventioner samt den deklaration som antogs 2009³. Deklarationen i sin tur består av tre delar, nämligen; efterfrågeminskning, tillgångsbegränsning och internationellt samarbete (ibid, s. 56-57).

Regeringen uttrycker i skrivelsen att mycket vikt behöver läggas på samarbetet mellan olika myndigheter i syfte att uppnå det huvudsakliga målet, en förbättrad folkhälsa. Enligt den svenska regeringen är: "rätten till hälsa en vägledande princip som ska gälla alla: barn och unga, kvinnor och män och personer i missbruk eller beroende." (Socialdepartementet 2016, s. 57).

Enligt regeringen så skall ANDT-politiken inte ses som ensamliggande utan den utgör en beståndsdel av välfärdspolitiken och liksom denna vilar den på en solidarisk grund. Med detta menar man att den enskilde individens frihet kan utsättas för inskränkningar i syfte att värna om folkhälsan. Ett tydligt exempel på detta är kriminaliseringen av narkotika och doping (ibid, s. 29). I skrivelsen så betonar regeringen även vikten av att de åtgärder och insatser som utfärdas skall vara baserade på kunskap. Bland annat så skriver regeringen att informationsinsatser skall utfärdas i syfte att utbilda individer om riskerna med ANDT-produkter. Detta för att individen själv skall kunna bilda förståelse om vilka politiska grunder regeringens beslut vilar på, samt att denne själv ska kunna göra kunskapsbaserade levnadsval (ibid, s. 30). Det fastslås att politiken inte får ses som statisk utan att den skall anpassa sig och ständigt revideras utifrån att ny kunskap tillkommer. Att regeringen utfärdar direktiv grundat på kunskap och evidensbaserade metoder utgör en grundpelare för att kunna föra en legitim politik (ibid.).

4.3.2 Sveriges utveckling

Enligt en rapport från CAN⁴ så framgår det att NPS inte har befunnit sig på den svenska marknaden särskilt länge. I rapporten så presenteras det att den nationella förbrukningen har ökat under de senaste fem till tio åren, fram till 2014 (Nilsson, Guttormsson & Henriksson 2014, s. 75). Liknande statistik presenteras i en rapport från tullverket och polisen, där det

---

³ Deklarationen har namnet: Political Declaration and Plan of Action on International Cooperation towards an Integrated and Balanced Strategy to Counter the World Drug Problem, 2009.

⁴ Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

framgår att antalet beslag av nya varianter av NPS kraftigt ökat sedan 2013. De har utläst en trend där farligare varianter av NPS har beslagtogs i allt större mängd (Staaf & Brindeby 2016, s. 8,29–31).

Gällande marknaden av NPS på internet så arbetar NOA⁵ och Folkhälsomyndigheten med att kontinuerligt granska svenska hemsidor (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s.100). Båda dessa myndigheter rapporterar om ett återkommande händelseförlopp, där en substans försvinner från de svenska handelssidorna i samband med att den har blivit klassificerad (ibid.). Detta indikerar på att försäljare av NPS innehar goda kunskaper om den svenska klassificeringsprocessen, och kan därför förändra sitt sortiment så att det förblir lagligt. Ett exempel på detta är att det förekommer utförsäljning av substanser som skall regleras inom snar framtid. Även andra myndigheter och insatser såsom GIC⁶ och STRIDA⁷ kan påvisa ett samband av en minskad förekomst gällande en viss NPS efter att den klassificerats (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 101).

4.3.3 Storbritanniens narkotikapolitik

Storbritanniens narkotikapolitik baseras på deras skrivelse “Drug Strategy 2010 Reducing demand, restricting supply, building recovery: supporting people to live a drug free life”. Inom strategin är de övergripande målen beskrivet i fem huvudsakliga punkter som ska eftersträvas:

1. Minska efterfrågan av droger bland befolkningen.
2. Minska tillgängligheten av droger.
3. Underlätta för människor som vill ha hjälp med sitt drog- eller alkoholmissbruk.
4. Minska användandet av skadliga droger.
5. Öka mängden människor som återhämtar sig från ett beroende (Her Majesty’s Government 2010, s. 3-4).

Ett stort problem anses vara efterfrågan på droger. För att minska detta ska insatser göras. Detta görs bland annat genom utgivning av information till ungdomar för att öka vetskapen om droger och därmed minska viljan att använda berusningsmedel. I skrivelsen framgår det också att effektiva rättsliga åtgärder skall användas för att minska användandet (Her Majesty’s Government 2010, s. 9-13). De rättsliga sanktionerna skall eftersträva att undvika

---

⁵ Nationella Operativa Avdelningen.

⁶ Giftinformationscentralen.

⁷ Samverkansprojekt avseende Toxicitetsutredning och Riskbedömning av InternetDroger baserat på laboratorieAnalyser.

att resultera i fängelsestraff och istället resultera i drogintervenerandeprogram eller samhällstjänst. Anledningen till detta är att fängelsestraff inte är effektivt för att minska drogmissbruk (ibid, 14-16).

Gällande NPS så ska det läggas vikt vid informationsspridning, mer specifikt att substanser kan innefatta risker och orsaka skada även om det inte är reglerat av lag (Her Majesty's Government 2010, s. 16). Detta har delvis genomförts genom hemsidan Talktofrank.

Storbritannien har en omfattande drogmarknad där en stor del av narkotikan erhålls genom import. Importen ska minskas bland annat genom reformer för att störa den organiserade brottsligheten. Gällande NPS så ska det utvecklas tillvägagångssätt för att identifiera importörer, distributörer och försäljare för att försvåra handeln både i fysiska butiker och på nätet (Her Majesty's Government 2010, s. 16). Storbritannien har likt Sverige signerat FNs drogkonventioner som är beskrivet ovan. Fortsatta satsningar skall göras på internationella samarbeten för att minska den organiserade brottsligheten (ibid, s. 17).

När denna skrivelse skapades så var NPS fortfarande ett relativt nytt fenomen. Det uppmärksammades som en ny typ av laglig narkotika som främst användes av ungdomar, där riskerna och långvarande skadeverkningarna var okända (Her Majesty's Government 2010, s. 8). Regeringen uppmärksammade detta som ett problem och utformade nya möjligheter att temporärt förbjuda substanser, till dess att analys och korrekt reglering var möjlig att genomföras (ibid, s. 15-16). Det temporära förbudet verkar numera främst behandla narkotikarelaterade frågor. Anledningen till detta kan antas vara på grund av att det temporära förbudet leder till en klassificering enligt uppräkningsdefinitionen, vilket inte längre är aktuellt gällande NPS i och med tillkomsten av PSA.

4.3.4 Storbritanniens utveckling

Storbritannien har likt Sverige haft problem med att reglera försäljningen av NPS. Fram till år 2016 hade Storbritannien ett liknande klassificeringssystem som Sverige där varje NPS skulle analyseras och klassificeras enligt uppräkningsdefinition (The Misuse of Drugs Act 1971). Försäljningen har skiljt sig från Sverige då det har existerat fysiska butiker där det öppet har sålts NPS. Butiksköp av NPS var det näst vanligaste tillvägagångssättet att erhålla substanserna enligt en brittisk studie. Uppemot 25 procent av införskaffandet förekom via butiker, jämförelsevis med endast åtta procent som inhandlades via internet (Lader 2016, s.

24). Problematiken var snarlik som i Sverige där klassificeringen inte hänger med mängden nya substanser som lanseras på marknaden (Release & Transform 2015, s. 3).

Som tidigare nämnt utfärdade Storbritannien en ny lagstiftning i maj år 2016. Denna lagstiftning använder sig av en påverkansbaserad definition där grupper av substanser klassificeras som olagliga (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 157-158). Till följd av detta behöver man därför inte klassificera varje enskild substans. Lagens åsyftade verkan är att begränsa tillgängligheten av NPS genom att minska den lagliga försäljningen i butiker och på internet (Home Office 2015a, s. 1).

4.3.5 Tidiga indikationer av Psychoactive Substances Act 2016

Effekterna av Storbritanniens lagstiftning är ännu inte klargjord eftersom att det fortfarande är förhållandevis kort tid sedan den instiftades. Det som går att utläsa är att ett stort antal butiker har tvingats till försäljningsförbud av NPS, samt att ett 30-tal butiker har blivit nedstängda (Newton 2016).

Att försvåra försäljningen av NPS var ett primärt syfte med den nya lagen, vilket gör att detta kan anses vara en positiv effekt av lagstiftningen. Det saknas dock en tydlig förändring gällande förekomsten av NPS i det brittiska samhället (Gray & Ralphps 2017).

En pågående studie i Manchester undersöker användandet bland hemlösa och en viss variant av NPS. Användandet av substanserna har inte avtagit i och med lagstiftningen. Det som skiljer sig från tidigare är en sämre renlighet bland substanserna i samband med ett högre pris. Detta kan ha varit en bidragande faktor till den ökande brottsligheten bland de hemlösa, då man menar att brotten utförs för finansiera missbruk. Mycket tyder på att användandet samt tillgängligheten kvarstår, fast med en mer pressad och våldsamt marknad (Gray & Ralphps 2017).

5. Databesamlingsmetod

Under följande kapitel redogörs litteraturöversiktsmetoden som vi har använt i syfte för att samla in relevant tidigare forskning. Kapitlet börjar med att redogöra om var litteraturöversikt är och dess fördelar för att sedan övergå till våra söksträngars utfall, resultat och tematisk indelning.

5.1 Litteraturöversikt

Enligt Hart (2009, s. 26-27) har forskaren ett ansvar att ta reda på vad vetenskapen säger om ett visst forskningsområde innan den egna forskningen kan påbörjas. Forskaren bör utforma sina arbetsramar utifrån andra forskares idéer och arbeten för att kunna ta del av metodologiska antaganden, databesamlingsmetoder och nyckelbegrepp. En litteraturöversikt medför även att forskaren kan efterlikna den formella textstruktur som krävs inom ämnesområdet (ibid.). Genom att införskaffa sig denna kunskap förses forskarstudenten med förståelse för hur ämnesområdet ifråga har utvecklats över tid. Forskaren får bland annat insikt i: den aktuella debatten och forskning angående sitt ämnesområde; vilket vokabulär som anses vara lämpligt; vilka områden inom forskningsämnet som har studerats mer flitigt, samt andra inriktningar som inte har berörts i samma utsträckning; och slutligen medför även metoden att forskarstudenten får en uppfattning om ämnesområdets förhållande till andra forskningsområden (ibid, s. 27).

Användandet av litteraturöversikt förser forskaren med grundliga kunskaper om ämnet. Detta förbereder således forskaren att utföra mer avancerade studier på det ämne som ämnas att undersökas (ibid.). Metoden visar på kritisk medvetenhet hos forskaren och även transparens i arbetet. Allt insamlat material redovisas systematiskt och filtreringen av data beskrivs noggrant. (Hart 1998, s. 9-11).

Det finns en mängd olika dimensioner och aspekter på hur forskning bedrivs. Den forskningsdesign som forskaren väljer har som syfte att tillgodose målet med studien. Det kan exempelvis vara förklarande, deskriptiv, utforskande etcetera. Distinktionen mellan olika varianter av forskning är inte alltid tydlig (Hart 2009, s. 45).

I den litteraturöversikt som vi har genomfört så har vi tagit del av vetenskapliga artiklar. Det material som vi har samlat in kan kategoriseras som summativ och applicerad forskning enligt Hart (2009, s. 46).

Applicerad forsknings kännetecknas av att syftet är att producera rekommendationer och lösningar på de problem som en viss specifik grupp bemöter. Ändamålet med denna typ av

forskning är att applicera teoretiska utgångspunkter på verkliga händelser. Både kvalitativ och kvantitativ data används inom denna forskningstyp (ibid.). Vi har även valt att inkludera summativa utvärderingar i vårt sökande efter forskningslitteratur. Dessa utmärks genom att de summerar och uppskattar de huvudsakliga fördelarna med exempelvis en politisk policy. De har även som avsikt att bedöma dess effektivitet eller applicerbarhet på en specifik situation. Syftet med denna typ av forskning är att uppskatta graden av generaliserbarhet. I likhet med föregående forskningstyp så förekommer även här användandet av kvantitativ och kvalitativ data (ibid.).

Vi anser att en avgränsning till dessa två forskningstyper i vår litteraturöversikt kommer att underlätta bearbetningen av den data som vi får in. Det ökar även chanserna att materialet är relevant för vår studie.

Då vi ämnar att bland annat undersöka och jämföra det svenska och brittiska rättsväsendet i sitt hanterande av NPS, anser vi att applicerad forskning är relevant. Detta eftersom syftet är att framställa lösningar för de problem som förekommer hos en viss typ individer. I vårt fall så är ett av problemen regleringen av NPS och vilka konsekvenser kriminaliseringen medför. Vi har även inkluderat summativ utvärderingslitteratur som är relevant för vår studie eftersom de utvärderar nationella narkotikapolicens gällande NPS.

Nedan följer en beskrivning av de olika stegen i arbetet där vi utförligt redogör hur vi samlat in och bearbetat det material som sedan användes i vår studie. Denna process var inspirerad av (Urinbojev, Wickenberg & Leo 2016). Att beskriva de olika stegen i vår litteraturöversikt medför att vår studie blir möjlig att replikera av andra forskare och på så vis säkerställs transparens (ibid, s. 524).

Vi påbörjade vår litteraturöversikt med att utföra en litteratursökning på EBSCO där vi hade framtagit en sökslinga som vi skulle använda oss av. Denna var formulerad på så vis att den skulle rama in all litteratur som var relevant för ämnet.

En sökslinga berikar studien med relevant litteratur samtidigt som den hjälper till att exkludera material som vid första anblick kan ses som relevant men som i själva verket inte är det. (Urinbojev, Wickenberg & Leo 2016, s. 526-527).

Eftersom vi ville studera två olika länders legala reglering av NPS så bestämde vi oss för att formulera två sökslingor, en för varje land. Sökslingorna var uppbyggda med den så kallade "boolean-sökmetoden". Med detta menas att bindeorden "AND", "OR" och "NOT" användes som komplement till de sökord som vi var av intresse (ibid.).

Merparten av söksträngarna utgjordes av olika synonymer för NPS, exempelvis “designer drugs”. Vi använde oss även av uteslutningsordet “NOT” för att undvika källor som berörde ämnen eller platser som inte var relevanta för studien, såsom exempelvis “medicin” och “toxikologi”. Vi exkluderade “NPS” som sökord då det gav artiklar om en statistisk term med samma namn.

De två sökslingorna var, till formuleringen, helt identiska med undantag för de sista sökorden som involverade ländernas namn. I den svenska söksträngen inkluderades därmed sökordet “Sweden” och i den brittiska användes “United Kingdom”.

Båda slingorna var formulerade på engelska eftersom att EBSCO är ett amerikanskt företag och majoriteten av källorna därav är på engelska. På grund av detta så resulterade söksträngar som var formulerade på svenska inget resultat.

Resterande inkludering- och exkluderingskriterier som kompletterade sökslingorna var följande:

Inkluderingskriterier:

- Endast peer-review granskade artiklar som var skrivna mellan åren 2010 till 2017.
- Det som var funnet via sökmotorn EBSCO.

Exkluderingskriterier:

- Vi valde att utelämna allt material som inte är peer-review granskade artiklar, detta gäller källor såsom artiklar, böcker och annat dylikt.
- Vid de regionala inställningarna begränsades den brittiska sökslingan till den geografiska regionen ”UK & Ireland” med syftet att ytterligare precisera vår sökning. Denna möjlighet visade sig inte vara gynnsam i den svenska söksträngen då vi endast fann en artikel som uppfyllde kriterierna. På grund av detta valde vi därför att inte specificera geografisk region i den svenska söksträngen.

Den fullständiga brittiska söksträngen såg ut som följande: *(new psychoactive substance* OR “Novel Psychoactive Substances” OR “Legal High” OR “Legal Highs” OR “Research Chemicals” OR “Designer Drugs” NOT Medicine NOT Toxicology NOT New Zealand AND United Kingdom)*

Den svenska söksträngen såg ut som följande: *(new psychoactive substance* OR “Novel Psychoactive Substances” OR “Legal High” OR “Legal Highs” OR “Research Chemicals” OR “Designer Drugs” NOT Medicine NOT Toxicology NOT New Zealand AND Sweden)*

5.1.1 Söksträngarnas utfall

Den brittiska söksträngen genererade 843 olika källor. Med inkluderings- och exkluderingskriterierna som tillägg så reducerades dock antalet till endast 31 olika källor. Svenska söksträngen genererade 37 olika källor. Efter att kriterierna applicerats så slutade resultatet på elva källor.

Efter att vi fullbordat våra sökningar på EBSCO så påbörjade vi arbetet med screening och gallring av det material som framtagits. Detta i syfte att finna det material som var av högst relevans för studien. Artiklarna som söksträngarna resulterade i sparades i två olika Zotero-mappar⁸, en för respektive land.

Efter inhämtandet av material genom söksträngarna följde en filtreringsprocess av materialet. Även denna procedur var inspirerad Urinboyev, Wickenberg & Leo (2016, s. 527). Detta arbetssätt kännetecknas av att forskaren försöker reducera det material som sökningen har resulterat i. Detta genom att gallra bort irrelevant litteratur (ibid). Denna process innefattar fyra faser och avslutas med en tematisk analys:

Den första fasen innebär en screening av texternas abstract för att klassificera dem efter vad deras huvudsakliga teman är. När en källa hade tilldelats ett tema så anmärktes den med en kommentar (Urinboyev, Wickenberg & Leo 2016, s. 527).

Därefter följde den andra fasen där vi flyktigt läste igenom den litteratur som söksträngen resulterade i (ibid, s. 8). I den tredje fasen utfärdade vi en så kallad bibliografisk analys, vilket innebar att vi studerade artiklarnas referenslistor. Detta i syfte att finna ytterligare relevant material (ibid.). Fjärde fasen innebar en så kallad citeringsfrekvensanalys, där vi antecknade antalet citeringar för respektive artikel. Genom denna metod så fann vi den litteratur och de forskare som var mest framstående inom ämnet. Vi fick även en helhetssyn över den rådande debatten inom området (ibid.). Även en rangordning av källornas citeringar genomfördes i syfte att finna de mest inflytelserika artiklarna. De källor som ansågs vara de mest prominenta var de artiklar som blivit citerade minst 50 gånger, så kallade toppciteringar.

I syfte att strukturera det resultat som artiklarna presenterar så utfördes en tematisk analys. Detta kan anses vara ett bra komplement till forskarens litteraturöversikt eftersom att det insamlade materialet blir mer överskådligt (ibid, s. 9).

---

⁸ Zotero är ett program för att insamla och sortera forskningsmaterial.

5.1.2 Resultat och tematisk indelning

Efter att fas ett och två fullbordats så hade andelen artiklar i den brittiska Zotero-mappen reducerats från 37 till åtta. I den svenska mappen så minskade antalet artiklar från elva till fyra. Den bibliografiska analysen gav oss en källa som var väldigt tongivande inom vårt forskningsfält. Denna artikel refererades det till i majoriteten av artiklarna. Efter analys av antalet citeringar i materialet fann vi att endast tre källor, en svensk och två brittiska, uppfyllde kriteriet för toppcitering. Extra fokus lades därför på dessa litteraturkällor. Vi kategoriserade in det insamlade materialet i tre överlappande teman. Detta i syfte att strukturera upp artiklarna efter de åsikter som framkom gällande rättslig reglering av NPS. Vi benämnde våra tre olika teman som positiv, neutral och negativ. När vi genomförde vår indelning fann vi att en källa ansågs vara positiv, en källa var negativ och resterande var neutrala. En mer detaljerad tabell angående resultatet av litteraturöversikten återfinns i *bilaga 2*.

6. Metod

I detta kapitel presenteras vår juridiska metod för att sedan beskriva de metoder som använts för insamling av kvantitativ och kvalitativ empirisk data. Kapitlet innehåller även våra betänkanden gällande metoddiskussion, etik och moraliska dilemman.

6.1 Juridisk metod

För att säkerhetsställa att vår förståelse om det juridiska området som vi avser att undersöka är korrekt, samt att rätt material väljs ut, kommer vi använda oss av den juridiska metod som är beskrivet av Zetterström (2004) och Hydén (2013). Zetterströms (2004, s. 96) metod kännetecknas av att den åsyftar att ge läsaren ett användbart verktyg som kan hjälpa denne att bemöta olika juridiska problem. Som komplement till detta så ska vi använda Hydéns bok gällande lagtolkning, rättskällornas struktur etcetera (Hydén 2013, s. 155-163).

6.2 Operationalisering av rättskulturer

I detta arbete ska vi försöka att använda begreppet gällande rättskulturer i syfte att försöka förklara förändringarna gällande inläggsfrekvensen på de olika nätforumen. Som tidigare nämnt anser vi att användarna som skriver om NPS på forumen representerar den externa rättskulturen. Med detta som bakgrund anser vi att förändringar i inläggsfrekvensen således kan återspegla den externa rättskulturens åsikter. Interna och externa rättskulturer som koncept kommer således att användas som indikator för att analysera förändringen. Operationalisering används enligt Bryman: "... för att beskriva de operationer eller tillvägagångssätt som kommer till användning vid mätning av ett begrepp, till exempel temperatur eller hastighet." (Bryman 2011, s. 151). Vi kommer *inte* att använda konceptet om interna och externa rättskulturer för att mäta förändring, utan i syfte för att analysera varför förändringen har skett.

6.3 Metodkombination

Vår studie ämnar att använda sig av en metodkombination. Detta innebär en kombination av flera olika insamlingsmetoder, mer specifikt kombinationen av kvantitativ och kvalitativ forskningsmetod (Denscombe 2009, s. 149-156). Motivationen bakom detta är att generera ett resultat med: ökad träffsäkerhet; en bättre och mer fullständig bild kring forskningsämnet; komplettera respektive insamlingsmetods svaga sidor; samt att ge analysen ett bättre djup. Metodkombination ökar forskningens validitet (ibid.). Den kvalitativa datainsamlingsmetoden vi kommer att använda oss av är semistrukturerade intervjuer och den kvantitativa

datainsamlingsmetoden är web scraping. Vi kommer även att använda oss av text mining vilket är kvantitativ i sin insamlingsmetod men kvalitativ i dess analys.

6.4 Web scraping

Web scraping är en metod som används för att samla in stora mängder data från internet. Mer specifikt så är det ett datorprogram, eller en funktion, som genom kodning extraherar data från en hemsida. Programmet eller kodningen är anpassad till att endast extrahera den information som man väljer ut. Denna information kan sedan kategoriseras (Landers, Brusso, Cavanaugh & Collmus 2016, s. 474). En stor fördel med denna teknik är att man på ett automatiserat sätt kan samla in stora mängder data. Insamlingen av information sker även på ett säkert sätt utan någon påverkan på beteendet hos de som analyseras eftersom web scraping görs obemärkt (ibid, s. 474-477). Vidare så är tidsaspekten en stor fördel med denna metod med tanke på mängden data som kan samlas in med förhållandevis lite arbete (ibid.).

Web scraping har snarlika för- och nackdelar som observationer. Likt observationer så används web scraping för att samla in data för att förstå fenomen som händer i realtid i sitt naturliga habitat. Denna data kan i sin tur analyseras för att se skillnader mellan fenomen bland olika demografiska grupper (Landers et al., 2016, s. 478). Det som skiljer sig fördelaktigt med web scraping jämförande med observationer är att datainsamlingen sker osynligt. Detta är positivt eftersom att beteendet hos de som observeras kan förändras av vetenskapen att de blir övervakade, vilket inte är en riskfaktor med denna metod. Mängden data som är insamlingsbar är även markant större än vid andra former av observation (ibid.). Ytterligare en fördel med web scraping är att longitudinella studier är förhållandevis enkla att genomföra. Detta eftersom att data sparas och lagras på internet vilket sedan kan inhämtas och analyseras långt i efterhand. Detta är fördelaktigt för att se hur ett fenomen kan ha ändrats över tid (ibid.).

Nackdelar med web scraping är även det jämförelsebart med andra former av observationer. Eftersom datainsamling är begränsad till det man observerar är det möjligt att man missar viktig information. Den framtagna bilden av ett fenomen kanske därför inte överensstämmer med verkligheten, vilket därmed ifrågasätter den externa validiteten (Landers et al., 2016, s.478). Detta innebär att resultaten kan kritiserats gällande generaliserbarhet om studien ska appliceras på andra kontexter (Bryman 2013, s. 51-52). En annan nackdel med denna metod är att den data som samlats in endast är uttryckt av människor som är aktiva på den aktuella

hemsidan. Detta gör att resultatet är svårare att generalisera på en befolkning, eftersom att alla människor inte använder sig av internet (ibid.). Vidare så finns det även en risk att viss data inte är tillgänglig på grund av restriktioner på hemsidan, till exempel på grund av privata inställning hos användare. Slutligen så är det inte möjligt att bekräfta kausalitet med denna metod. Web scraping kan beskriva trender som sker och förändras över tid, men eftersom att det inte är möjligt att klargöra alla variabler och påverkande faktorer så går kausalitet ej att bekräftas (Landers et al., 2016, s. 478-479).

Web scraping kan användas som en enskild empirisk metod för datainsamling, men den bör kompletteras med annan form av empiri. Detta för att stödja dess reliabilitet, öka mängden data eller för att få ett annat perspektiv. Detta kan ske genom exempelvis intervjuer eller enkäter (Landers et al., 2016, s. 479). Med bakgrund av detta så ska vi komplettera vår web scraping med intervjuer och text mining.

6.4.1 Syftet med användandet av web scraping

En del av syftet med denna studie är att se i vilken utsträckning lagstiftning har en hämmande effekt på användarpopulationens vilja att diskutera och använda NPS. Vi vill även erhålla kunskap kring vad som diskuteras på nätforumen. Mer exakt så ska vi således granska diskussionsfrekvensen för specifika varianter av NPS. Detta skall genomföras utifrån ett longitudinellt perspektiv där vi även ska analysera forumtrådarnas innehåll genom metoden text mining. Frekvensen ska analyseras i syfte att klarlägga om, och hur, diskussionen har påverkats vid kriminaliserandet av substansen. Sedan ska vi även genomföra en mer djupgående analys vid de tidsperioder när det har förekommit en drastisk förändring av antalet inlägg. Denna analys ska genomföras genom att noggrant läsa de inlägg som skrevs under den aktuella tidsperioden. Detta för att få förståelse om vad som var orsaken till förändringen.

6.4.2 Studiens web scraping

Vi samlade in vårt material genom ett program som heter Portia⁹, som genomfördes på deras webbportal. Portia är ett program som används för web scraping utan att det krävs en djupare kunskap om programmering. Insamlandet inleddes med att välja ut två forum, ett forum för varje land, för att kunna tyda skillnader mellan länderna. De två forumen vi använde var Flashback.org och Bluelight.org. Det svenska forumet är Flashback där alla trådar vi har

---

⁹ <https://portia.scrapinghub.com>.

analyserat har skrivits på svenska. På grund av detta kan slutsatsen dras att användarna är svenskar, som diskuterar NPS ur ett svenskt perspektiv. Bluelight är ett internationellt forum där trådarna diskuteras på engelska och detta forum skall representera den brittiska användarpopulationen¹⁰.

Båda forumen innehar tusentals trådar med information. Det framgick att NPS var ett stort och väl omtalat ämne på båda forumen, vilket innebar att vi var tvungna att begränsa vårt undersökningsområde. Begränsningen blev att vi analyserade diskussionsfrekvensen på tre olika varianter av NPS, nämligen substanserna 3-FPM, MPA och U-47700. Dessa substanser var väl diskuterade på båda forumen, vilket var en bidragande faktor till varför vi valde just dem. Sammanlagt så analyserade vi sex trådar, tre på vardera forum.

Vi började med att scrapa informationen från de sex trådarna. Vid varje scrape så extraherades data från respektive inlägg, mer specifikt datum för inlägget och användarens namn. Vi valde att extrahera datumet för att vi ville ta reda på när inlägget var gjort, för att kunna datumstämpla det. Användarnamnet extraherade vi för att ta reda på hur många inlägg som har gjorts i tråden, samt för att veta hur många unika användare som var aktiva. Sammantaget så resulterade denna information i att vi kunde utläsa mängden inlägg, mängden unika användare samt tidpunkt för respektive inlägg. Vidare så laddade vi ner inläggen från trådarna. Detta gjordes separat eftersom att extraheringen av denna data blev mer korrekt när inläggen laddades ner enskilt, samt att endast denna information skulle vara inkluderad i vår text mining. Resultatet av den sammanlagda uthämtade datan presenteras i *bilaga 1*.

6.5 Text mining

Text mining är en teknik som används för att strukturera upp stora mängder ostrukturerad, kvantitativ data och är särskilt användbart när man ska analysera data från internet (Munzert 2015, s. 12). Begreppet text mining är väldigt brett och kan användas i flera olika kontexter, men det återkommande temat är behovet av att omvandla text till siffror (Miner 2012, s. 30). Tekniken fungerar som sådan att den på ett automatiserat tillvägagångssätt strukturerar upp data och klassificerar den efter vald kategori (Munzert 2015, s. 12). Fördelen med att använda denna teknik är att kunna urskilja mönster i den insamlade datan, samt att man inte behöver läsa och bearbeta informationen manuellt (Miner 2012, s. 44, 954). Genom att erhålla en struktur i det material som är insamlat, så kan irrelevant data ignoreras, och fokus kan istället

---

¹⁰ Mer om valet av Bluelight.org, se 5.7.

läggas på det som anses vara viktigt och mest förekommande (ibid, s. 955-956). Detta kan till exempel vara att den listar alla ord som används i en text och hur ofta ordet förekommer. Med denna information kan man erhålla en förståelse om vad som diskuteras i texten. Kvantitativ data som har insamlats genom internet kan få ett bättre användningsområde om den struktureras upp enligt denna metod (Munzert 2015, s. 295).

6.5.1 Studiens text mining

Syftet med vår text mining är att få en bättre förståelse för vad som diskuteras på forumen. Vi har tidigare analyserat antalet användare och datum för inläggen, för att se om diskussionen förändras i samband med kriminalisering av en viss NPS. Med text mining kan vi få en djupare förståelse om och i vilken grad lagstiftning diskuteras på våra trådar. Den data som analyseras i vår text mining är själva inläggen på forumen, det vill säga vad användarna skriver i trådarna. Den totala mängden inlägg som analyserades var 4339 till antalet. Vi valde att dela upp trådarna när vi utfärdade vår text mining för att veta vilka ord som var mest förekommande på respektive tråd. Eftersom att datamängden är så pass stor så valde vi att lista de 200 mest vanligt förekommande orden för varje tråd. För att kunna utläsa vilka ord som var mest förekommande behövde vi strukturera upp dessa med hjälp av kodning. Eftersom vår kunskap inom programmering är låg så använde vi oss av Microsoft Excel, ett program vi är mer kunniga inom. Genom Excel var det möjligt att analysera informationen som inhämtats. Koden fungerar som sådan att den separerar alla ord som används i den valda texten, för att sedan lista de mest förekommande. Av de 200 ord som vår text mining utvann så beslutade vi oss att utföra en manuell filtrering, i syfte att presentera de ord som är av intresse för denna studie. Vi valde bort alla ord som förekommer i vardagligt tal så som “är”, “and” etcetera, eftersom dessa ord inte har något värde i sig. De ord som väckte intresse för studien valdes ut. Ett kriterium för samtliga av dessa ord som vi presenterar, är att de har nämnts på forumtrådarna vid minst 20 tillfällen.

6.6 Semistrukturerade intervjuer

Intervjuer används i syfte att samla in information för att få kunskap om en persons åsikter, uppfattningar, erfarenheter etcetera. Intervjuer lämpar sig särskilt bra i syfte att inhämta djupgående information om ett visst ämne, exempelvis från nyckelinformanter som besitter privilegierad information som är svår att samla in på annat sätt (Denscombe 2009, s. 232-233). Intervjuer kan struktureras på olika sätt beroende på vad syftet med intervjun är. I vår studie ansåg vi att semistrukturerad intervju var bäst lämpad för att få svar på våra

forskningsfrågor. Den semistrukturerade intervjun kännetecknas genom att det existerar ett klart ämne som ska diskuteras med ett antal frågor som är förberedda till den som ska intervjuas (Denscombe 2009, s. 234). Det är av stor vikt att intervjun ska vara anpassningsbar efter situationen, vilket innebär att ordningsföljden på frågorna är flexibel. Detta innebär att intervjupersonen har möjlighet att utveckla och prata fritt kring sina idéer om ämnet. Svaren på frågorna är således öppna men är baserade på studiens ämne (ibid.).

Intervjuerna som kommer att genomföras är i form av personliga intervjuer som sker ansikte mot ansikte. Genom direktkontakt mellan forskare och respondent under intervjuens gång så kan forskaren kontrollera informationens korrekthet samt relevans. Detta bidrar i sin tur till ökad validitet (Denscombe 2009, s. 268). Vi kommer att spela in intervjuerna för att sedan transkribera dem. Detta möjliggör att vi kan kontrollera och analysera materialet som intervjun resulterade i (ibid, s. 235, 259-260).

Intervjuerna kommer att genomföras med nyckelinformanter, vilket är individer som besitter stor kunskap om den befolkningsgrupp som forskaren ämnar att studera (Given 2008, s. 2). En intervju med en nyckelinformant är ett effektivt verktyg, då forskaren omöjligen kan intervju alla i den befolkningsgrupp som denne är intresserad av. En nyckelinformant kan gynna forskaren genom att bidra med en större förståelse om den population hen ämnar att studera (ibid.). I denna studie kommer nyckelinformanterna besitta kunskap om populationer inom den externa och interna rättskulturen i både Sverige och Storbritannien. De första två av våra informanter heter Robert Ralphs och Rebecca Askew. De är forskare vid Manchester Metropolitan University och besitter främst kunskap om NPS utifrån ett brittiskt perspektiv. Anledningen till att vi vill genomföra intervjuerna med dessa två är för att få en större kunskap om NPS i Storbritannien, mer bestämt om orsaker till NPS uppkomst och användning, deras lagstiftning och lagstiftningsprocess samt deras åsikter om hur problematiken med NPS ska hanteras.

Den tredje intervjupersonen är Reza Banakar som har undervisat i både Storbritannien och Sverige. Hans kunskap om både Sverige och Storbritannien gällande ländernas lagstiftningsprocess och rättskultur är av intresse för vår studie. Med den insamlade kunskapen från intervjun så hoppas vi att få en större förståelse för skillnader mellan de olika länderna inom dessa områden.

Intervjuerna kommer således att fungera som ett komplement till vår web scraping och text mining och ge oss en större förståelse och kunskap kring ämnet, vilket är beskrivet i kapitel 6.3.

6.7 Metoddiskussion

Vid utförandet av web scraping så extraheras data som finns på hemsidan. Beroende på hur hemsidan är kodad och designad så varierar det hur mycket information som blir korrekt extraherad. Misslyckas denna funktion så uteblir datan och fältet lämnas tomt. Detta skedde i vår datainsamling, vilket bidrog till att vi inte fick ut all information som existerar på forumet. Detta innebar att vi inte lyckades extrahera alla användarnamn, datum och inlägg som fanns tillgängliga. Det program vi använde oss av presenterar hur stor procentuell andel som är korrekt insamlad. Denna data är presenterad i *bilaga 1*. Det bortfall som uppkom kan möjligen riskera att datan blir missvisande. För att kontrollera bortfallets fördelning så återgick vi till trådarna för att se vilka delar som hade försumrats. Tursamt nog var bortfallet i samtliga trådar jämnt fördelat över hela mätperioden. Det här innebär att den generella datan som vi har presenterat överensstämmer med det faktiska innehållet på trådarna. Metoden bibehåller således sin validitet i och med att diagrammen inte är missvisande angående trenderna som presenteras.

Ytterligare en kritik till vår web scraping är att vi inte kunde konstatera vart användarna kommer ifrån gällande diskussionen på Bluelight. Detta är problematiskt eftersom människor från alla världens hörn kan vara bidragande i diskussionen. Det existerar en informationsruta där användaren kan namnge dennes hemort. Dock så visade de tester som vi genomförde i början av arbetet att denna funktion inte brukades på ett seriöst sätt. Det går således inte att konstatera från vilken geografisk punkt användarna härstammar från. Valet av forumet Bluelight grundades på diskussioner med våra brittiska nyckelinformanter. De föreslog tre olika forum för att utföra studien på, varav Bluelight var det forum som hade mest aktivitet. Med detta som bakgrund så valde vi att fortgå med vår studie.

Angående de semistrukturerade intervjuerna så finns det faktorer att överväga, som kan påverka studiens validitet. Nyckelinformanter svarar på intervjufrågorna på ett personligt och övergripande sätt. På grund av detta kan vi inte endast förlita oss på denna metod, utan måste komplettera insamlad data från nyckelinformanter med andra insamlingsmetoder.

Anledningen till detta är för att undvika bias (Given 2008, s. 2). Med detta i åtanke har vi, som tidigare nämnt, även samlat in data genom web scraping, text mining samt tidigare forskning inom studieämnet.

6.7.1 Etiska och moraliska dilemman med web scraping

Web scraping innebär som beskrivet ovan att man extraherar information från en hemsida. Detta kan anses vara moraliskt fel eftersom informationen används till ett ändamål som är okänt för den som publicerade informationen (Landers et al., 2016, s. 488). Vissa hemsidor är utrustade med en försvarsmekanism som varnar om att scraping inte får förekomma på deras hemsida. Skulle detta vara aktuellt så ombeds man som forskare att avbryta sig scraping. Existerar det inga tecken på att web scraping är oönskat, görs antagandet att scraping får förekomma (ibid.).

Ett etiskt dilemma som det i nuläget saknas ett korrekt svar på är om det krävs ett samtycke från de som observeras. Enligt etiska principer av American Psychological Association och Data Science Association så krävs det inget samtycke vid insamlande av data på internet (Landers et al., 2016, s. 488). Det existerar dock studier som menar att det är vanligt förekommande att användare av till exempel Facebook tror att deras data är privat, men att informationen i själva verket är offentlig. Liknande exempel kan återfinnas på forum där det är krav på användarregistrering. Detta kan ge en föreställning av att det som skrivs på forumet görs bakom stängda dörrar. Denna ovetskap kan leda till att det anses oetiskt att använda sig av denna information (ibid.).

Bryman (2013, s. 608-614) menar att det inte krävs samtycke från de användare man analyserar på internet. Han menar även att ju mer offentligt informationen är på internet, desto mindre krävs det av den undersökande att skydda individers konfidentialitet och anonymitet. Likt tidigare påståenden så menar Bryman att det existerar en avsaknad kring bestämmelser gällande vad som är privat och offentligt på internet (ibid.).

Vårt resonemang huruvida den extrahering som vi genomförde på de olika forumen, var etisk eller ej, grundades utifrån två synpunkter. Den första synpunkten är att den inhämtning av information som vi utfört inte direkt är oetisk, i enlighet med Bryman och Landers et al.. Den andra synpunkten som rättfärdigar valet av denna metod är att likartade studier har använt sig av denna typ av metodologi, i både internationella och nationella sammanhang (Landers et al., 2016; Ledberg, 2015). Med dessa omständigheter i åtanke så beslutade vi oss för att fortgå med användandet av web scraping som metod.

7. Resultat

I följande kapitel redogörs den data som samlats in i syfte att svara på arbetets frågeställningar. Inledningsvis presenteras de kvalitativa intervjuer som genomförts med tre nyckelinformanter. Följaktligen kommer resultatet av diskussionsfrekvensen där diagram med tillhörande beskrivningar läggs fram, och slutligen beskrivs den data som införskaffades genom studiens text mining.

7.1 Intervjuer

De intervjuer som vi har genomfört i denna uppsats har haft som syfte att öka vår förståelse om NPS i förhållande till det brittiska samhället och dess lagstiftning. Denna datainsamlingsmetod utfärdades på grund av två anledningar. För det första ville vi försäkra oss om att vår förståelse av det material vi tagit del av är korrekt. Den andra anledningen var att intervjuerna kunde ge mer djupgående bakomliggande information som vi eventuellt missat.

De nyckelinformanter som deltog i denna studie är tre personer med akademiska meriter: Robert Ralphs är doktor vid Manchester Metropolitan University och expert på narkotikabruk i Storbritannien; Rebecca Askew är forskare vid samma universitet och har bedrivit studier kring NPS-marknader och nationella policys; samt Reza Banakar som för närvarande är professor vid Rättsociologiska Institutionen vid Lunds Universitet. Han har en bakgrund av bland annat undervisning och forskning vid University of Westminster. Banakars forskning består bland annat av rättskulturer och han besitter kunskap om både det svenska och brittiska rättsväsendet.

I intervjuerna med Ralphs och Askew ställdes frågor om NPS och om den nya brittiska lagstiftningen. Banakar tillfrågades huvudsakligen om rådande rättskulturer i Sverige och Storbritannien samt skillnader i rättssystemen mellan länderna.

Ett omdiskuterat ämne i intervjuerna är uppkomsten av NPS i Storbritannien och varför det etablerades på marknaden. Vid intervju med Askew så berättade hon att det redan fanns ett väldigt stort intresse för rusmedel, samt att det brittiska folket har en lång tradition av olika former av berusningsmedel:

“(IP) NPS is more common here [jag menar Storbritannien] than it is in Sweden. Why do you think that is?”

“I think we love drugs [...] it's always been a part of our culture [hon syftar till berusningsmedel]. So I think it's a cultural thing.”¹¹

Askew menar att det var en kombination av tillgängligheten och bristen på kvalitet hos traditionell narkotika som möjliggjorde framväxten av NPS. Hon exemplifierar med att mefedron, som var populärt i Storbritannien runt år 2009, växte fram på marknaden på grund av kokainets och ecstasyns minskade renlighet och ökning i pris:

“[...] when I interviewed people it was a time when you couldn't get good quality ecstasy [...]. And [...] cocaine was also in short supply and it kinda shifted up to from being 40 to 50 £ a gram up into about 70-80 £ a gram. [...] So you know in our terms it's expensive and I think people started to use it [hon menar mefedron] because it was a bit of a gap in the market. So I think that [...] people wanted to get high whether it was NPS or not NPS.”¹²

Fortsättningsvis så menar Askew att regleringen av mefedron påminner en hel del om PSA. Lagförslaget ansågs behöva mer tid av forskare för att säkerställa faror och risker med substansen, men på grund av två uppmärksammade dödsfall så gick lagförslaget igenom trots allt. När det kommer till den nya lagens implementering så framgick det av de båda brittiska forskarna att även denna bedömdes som förhastad. Liket regleringen av mefedron så ansågs lagen vara ett politiskt beslut istället för att vara baserad på forskning.

”Political decisions isn't based on evidence, and this [hon menar PSA] is a prime example of that because it was just rushed through”.¹³

Fortsättningsvis så uttrycker Ralphs att politikerna bakom denna lagstiftning har en alltför snäv syn på hur man ska bemöta problematiken med NPS i Storbritannien. Han menar att hela systemet driver människor mot NPS. Detta sker genom att samhället är medveten om tecken på narkotikabruk, såsom exempelvis cannabisdoft. Eftersom denna doft är tämligen välkänd i samhället så innebär det att en individ förmodligen blir upptäckt om denne röker cannabis. Detta kan leda till rättsliga sanktioner såsom åtal, om hen blir ertappad på allmän plats, eller om hen blir påkommen i sin bostad kan detta leda till en vräkning. Ett sunt tillvägagångssätt

---

¹¹ Rebecca Askew, intervju 2016-11-23.

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

vore, enligt Ralphs, att man ser över fler policys i det hela det brittiska systemet, istället för endast det straffrättsliga:

“You gotta look at the wider context [...] it’s not about creating bold legislation to tackle NPS it’s about looking at the general policies [...]”.¹⁴

Banakar diskuterar ett liknande ämne, där han talar om politiker som är väldigt påverkbara av den allmänna opinionen. Politikerna tenderar att simplificera svåra och komplexa problem med enkla lösningar. Den brittiska lagstiftningen kan därför ses som förhastad till följd av dessa anledningar.

“Det innebär att politiken reagerar mot, och svarar mot, den typ av attityd som finns inom [...] den allmänna opinionen snarare än forskning som kan vara kritisk och dessutom är komplex. [...] Man letar efter enkla svar till svåra frågor [...]. Och forskarna kommer inte upp med entydiga svar [...]”¹⁵

Vidare talar Banakar om att denna form av problematik inte tycks vara lika utbredd i Sverige eftersom det råder procedurella skillnader vid bearbetningsprocessen av lagstiftning. I Sverige så använder vi oss av statliga offentliga utredningar, som delvis innefattar användandet av forskning, vilket inte existerar i Storbritannien. Förarbeten i Storbritannien produceras inte genom samma tillvägagångssätt som i Sverige och det innehar inte samma status eftersom det inte ses som en rättskälla.

7.2 Resultat av diskussionsfrekvensen

För att få en bättre förståelse över diskussionsfrekvensen över tid så har vi presenterat trådarna i diagram. Diagrammen visar hur många poster som har genomförts, under vilken tidsperiod, samt hur antalet poster har förändrats över tid. Diagrammen klargör även vilken månad som den aktuella substansen kriminaliserades. Månad för kriminalisering är markerad i röd färg. Eftersom en viss andel inlägg saknas på grund av begränsningar vid extraheringen¹⁶ så har vi kontrollerat antalet inlägg som är närliggande lagstiftningen. Detta gör vi för att säkerställa om det förekommer en förändring eller ej kring den tidpunkt kriminaliserandet tog

---

¹⁴ Robert Ralphs, intervju 2016-11-25.

¹⁵ Reza Banakar, intervju 2017-05-04.

¹⁶ Se *bilaga 1*.

kraft. Efter kontrollen fann vi att antalet inlägg vid närliggande månader vid kriminaliserandet överensstämmer med antalet inlägg som våra diagram visar.

Nedan genomförs en deskriptiv beskrivning av diagrammen gällande förändringar. Utifrån diagrammen har vi även återvänt till forumtrådarna för att undersöka vad som skrevs under de perioder när stora förändringar förekom. Resultatet presenteras med ett diagram, följt av en förklaring av diagrammet.

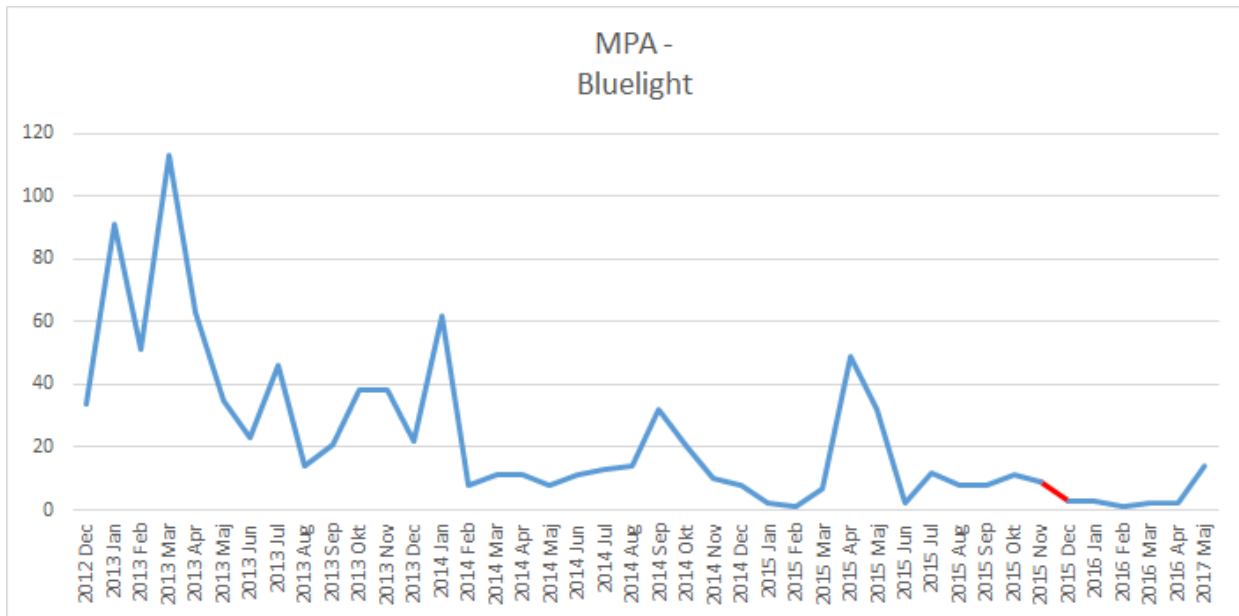

Diagram 1.

Denna tråd har varit aktiv sedan december 2012 fram tills idag och innehåller 1030 inlägg från 180 unika användare. I diagrammet går det att utläsa stora förändringar under perioderna mars till juni, år 2013; januari till februari år 2014; samt mars till juni under år 2015. Vi valde även att studera tidpunkten för kriminalisering, vilket var december 2015 (Home Office 2015c). Genomläsning av kommentarerna från dessa tidpunkter indikerar på att det primära samtalsämnet var användningsrekommendationer och personliga historier om ruset, så kallade tripprapporter¹⁷. Vid regleringstillfället var inte tråden särskilt aktiv och man kan utläsa en liten nedgång efter att MPA reglerats.

¹⁷ Se förklaring under 1.3.

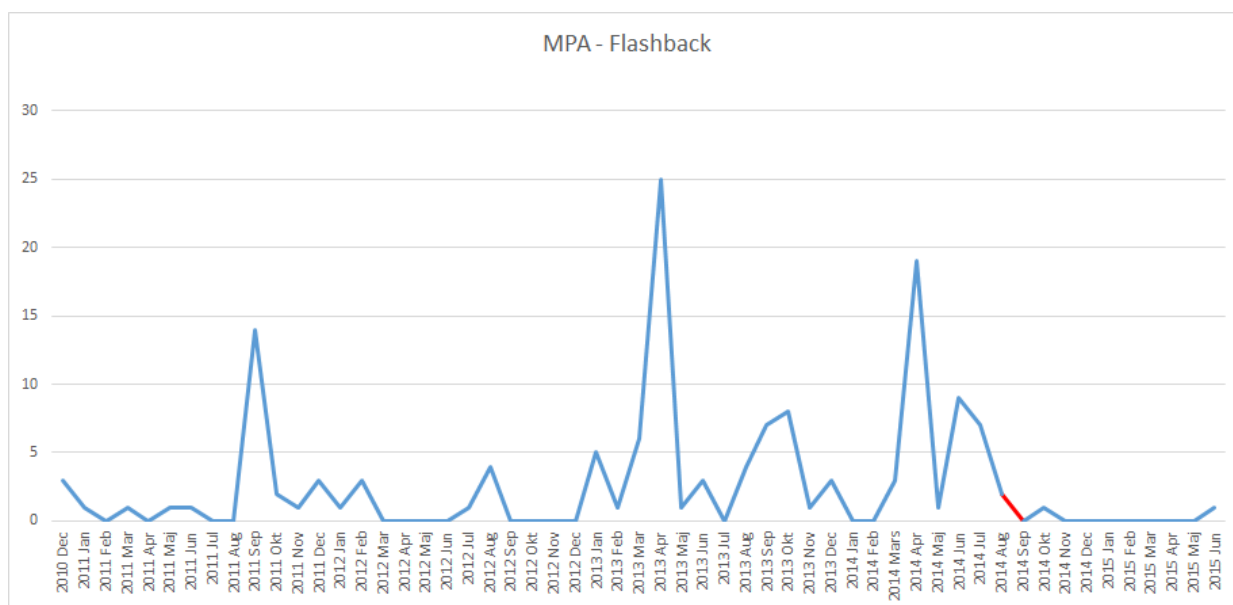

Diagram 2.

Diagrammet visar fördelningen av 245 inlägg skrivet av 140 unika användare. Som diagrammet visar har diskussionsfrekvensen varierat stort under årens lopp. De månader som vi valde att undersöka djupare är de månader som har störst förändring i antal inlägg. Vi valde även att undersöka den tidpunkt kriminaliseringen trädde i kraft (Folkhälsomyndigheten 2014). Perioderna är september år 2011; mars och april år 2013; april 2014; samt juni och juli år 2014. Diskussionen följer mer eller mindre samma teman under alla dessa perioder, mer bestämt doseringsmängd, tripprapporter och hur substansen ska intas i kroppen. I april, juni och juli år 2014 så nämndes substansens legala status kortfattat i början, för att sedan bli det mest diskuterade ämnet i samband med att substansens reglering skulle ta kraft.

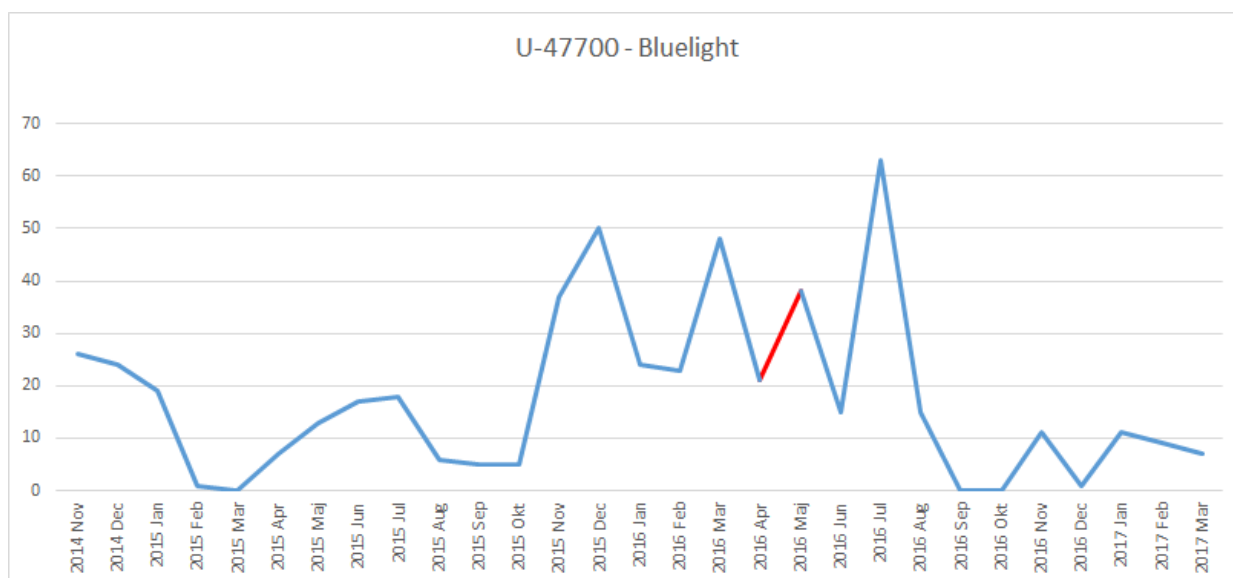

Diagram 3.

Denna tråd påbörjades november 2014 och har varit aktiv fram tills extraheringstillfället.

Diagrammet redovisar 591 inlägg fördelat på 184 unika användare.

Diskussionsfrekvensen ökade märkbart under perioden oktober till december år 2015. Under år 2016 fluktuerande frekvensen något. U-47700 blev kriminaliserad i Storbritannien maj 2016 till följd av att PSA instiftades. Efter denna period så kan vi avläsa en nedgång av inlägg, dock steg frekvensen under juli månad till det högsta antalet under hela mätperioden. Den aktiva perioden som studerades var mellan oktober år 2015 till och med september följande år. Vid läsning på forumet under nämnda perioder så fann vi att denna tråd liknade de andra trådarna. Det talades om användningsrekommendationer och tripprapporter, även politik och NPS-relaterade nyheter diskuterades. Under juli månad år 2016 kunde vi urskilja att samtalen blev betydligt mer USA-inriktade då nyheter, lagstiftning och orter i landet diskuterades. Vid undersökning av den negativa utvecklingen under augusti till oktober samma år så fann vi att inte alla kommentarer kommit med i extraheringen, framförallt under september och oktober. Vid manuell kontroll av dessa såg vi att det som skrivits under denna period inte skiljde sig från tidigare ämnestrender. Vi fann även att frekvensen minskade under denna period om än inte lika dramatiskt som diagrammet påvisar.

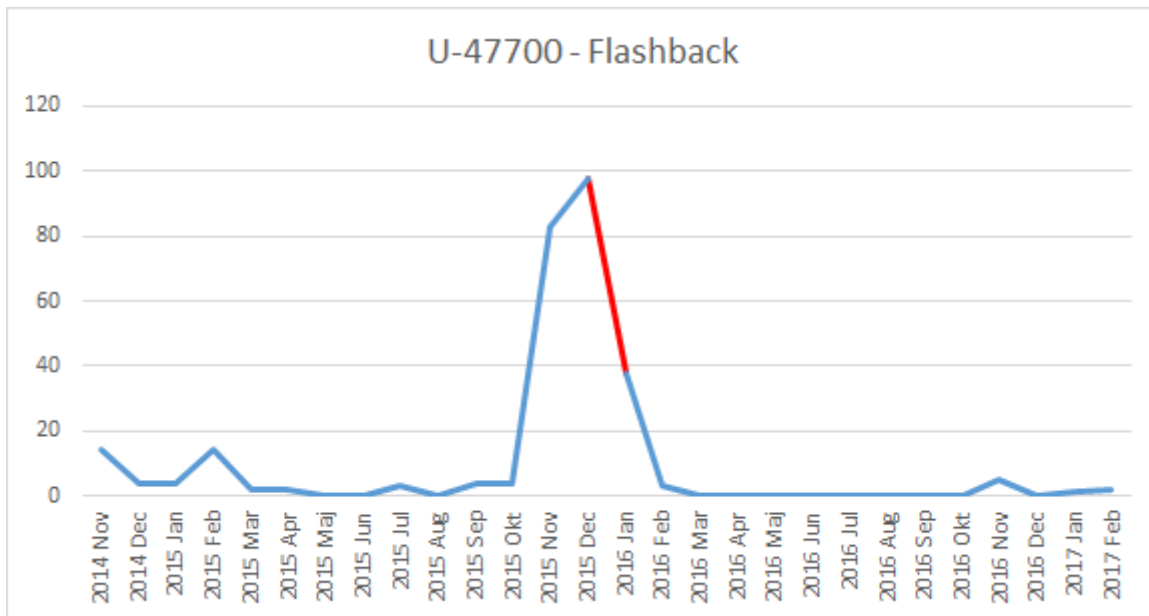

Diagram 4.

Detta diagram presenterar fördelningen av 391 inlägg skrivna av 140 unika användare. De månader som analyserades närmare i denna tråd är november till december år 2015, eftersom att dessa var de månader där tråden var som mest aktiv. Likaså analyserades januari år 2017 på grund av den tydliga nedgången. Detta var även månaden då substansen blev reglerad (Läkemedelsverket 2016). Innehållet i inläggen omfattade de vanligaste diskussionsämnena såsom tripprapporter, hur substansen ska intas i kroppen, blandning med andra berusningsprodukter och tolerans. Det som förekom i större omfattning i denna tråd, jämförande med andra trådar, är om substansen ger utslag på urinprov samt att de diskuterade olika internetåterförsäljare och deras produkters kvalitet. I månaden för reglering så diskuterades just detta. Svårigheter att få tag i produkterna var det huvudsakliga ämnet, samt ett fåtal som diskuterade risker med att inhandla produkten när datumet för regleringen började närma sig.

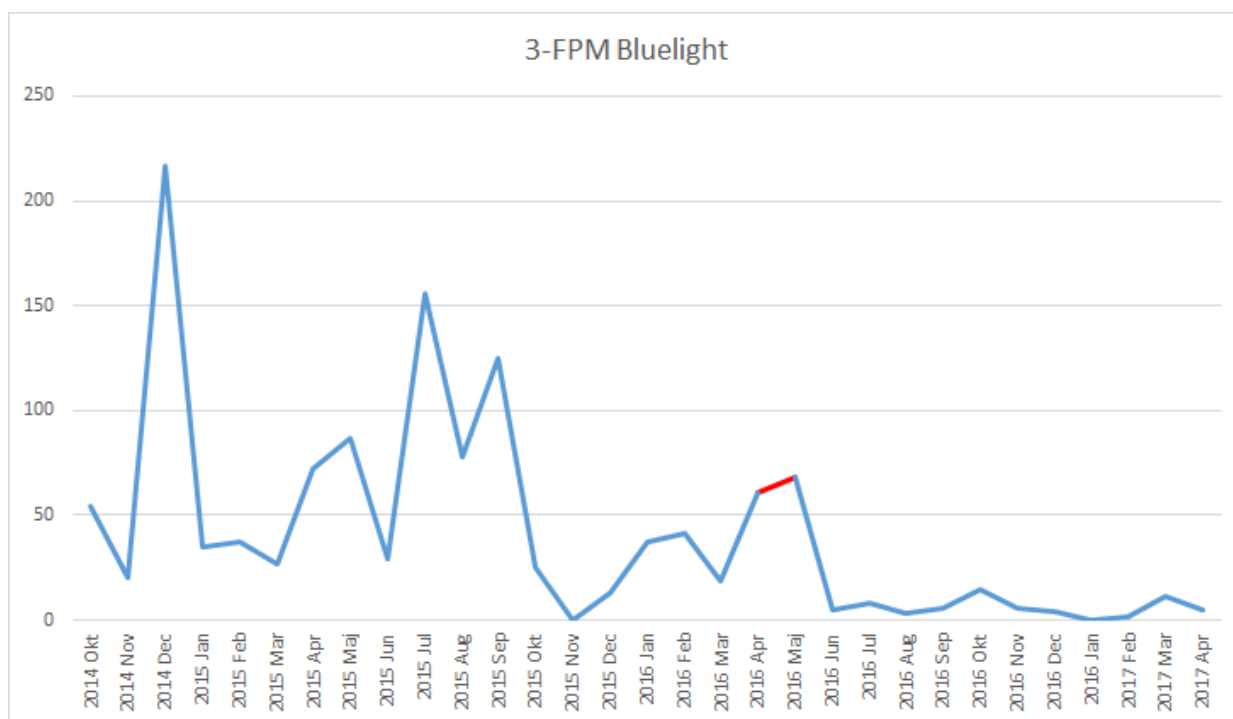

Diagram 5

Denna tråd påbörjade i oktober år 2014 och har varit aktiv i varierande grad fram tills extraheringstillfället. Datan som presenteras är 1275 inlägg skrivna av 253 unika användare. Märkbare förändringar i diskussionsfrekvensen kan utläsas i perioderna november år 2014 till januari år 2015; perioderna juni till oktober år 2015; och mars till juni år 2016. Under den första perioden ökade antalet inlägg kraftigt för att sedan avta i samma takt. Under den andra studerade perioden så fluktuerade antalet en aning. Ingen särskild anledning till de plötsliga förändringarna under den första och andra perioden kunde återfinnas i inläggen. I sista perioden kan man utläsa att efter kriminaliseringen, i samband med PSA, så reducerades diskussionsfrekvensen kraftigt. Antalet inlägg har därefter hållit en låg nivå. När det kom till diskussionsämnen så följer denna tråd samma mönster som ovanstående förutom att i sista perioden så hittade vi vissa kommentarer om att de såg fram emot reglering då substansen var för beroendeframkallande för individernas bästa.

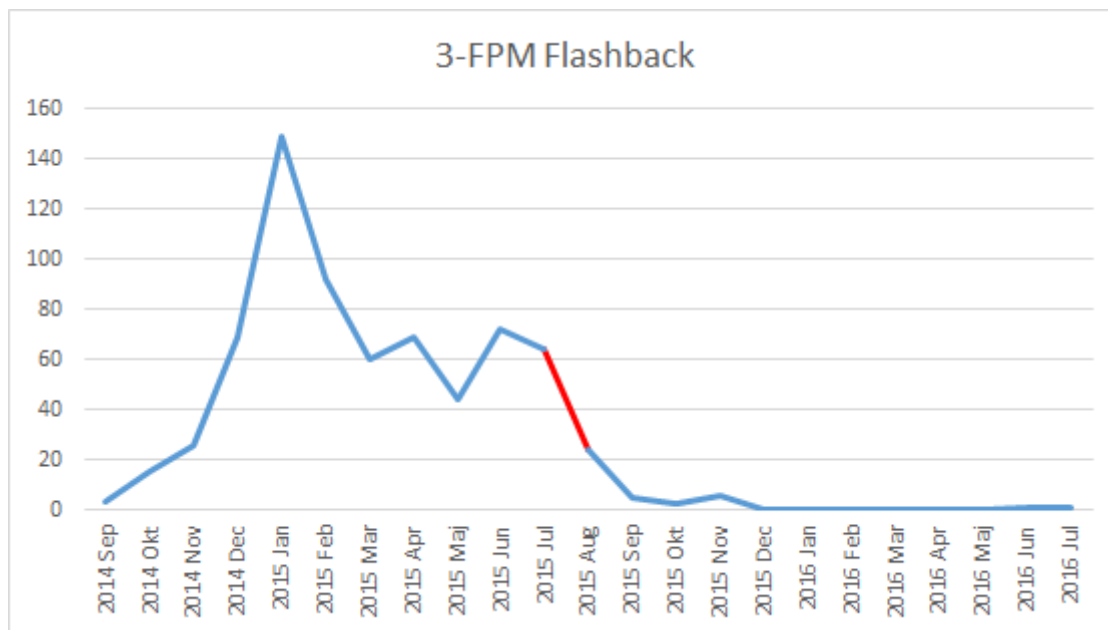

Diagram 6.

Detta diagram presenterar 998 inlägg skrivna av 353 unika användare.

Denna NPS var väldigt diskuterad under framför allt tre månaders tid, från december år 2014 till februari år 2015. Vidare så analyserades även juli och augusti 2015 eftersom dessa månader också hade hög inläggsfrekvens. Den sista perioden som studerades var ytterligare relevant eftersom att detta var tidpunkten för reglering (Läkemedelsverket 2015).

Under de första tre månaderna diskuterade de vanligaste diskussionsområdena som vi har beskrivit tidigare. Det var ett extra stort fokus på olika internetåterförsäljares kvalitet på produkterna samt hur substansen är att blanda med främst alkohol. Om substansen gav utslag på urinprov var även det ett väl omtalat ämne. När det sedan började närma sig reglering så var samtalsämnet samma som tidigare. Allt eftersom att regleringen började närma sig så förändrades diskussionsämnena till att mestadels handla om klassificeringen och bristen på produkterna hos leverantörerna.

7.3 Text mining

Det resultatet som vi fick fram från Bluelight var att de vanligaste orden som förekom i forumtrådarna var ord av beskrivande karaktär. Ord som “dose”, “effects” och “feel” var vanligt förekommande. Även namn på andra varianter av NPS och traditionell narkotika förekom såsom “morfin” och “3-FA”. Resultatet från Flashback visade på en liknande ordtrend där ord såsom “dos”, ”känner”, ”nasalt” och “ruset” var bland de mer använda orden. Även i dessa forum så nämndes andra rusningsmedel såsom “alkohol”, “morfin” och “tjack”. Nedan följer *tabell 1* och *tabell 2* som visar de fem mest uppseendeväckande orden för respektive tråd:

3-FPM Bluelight	Antal	3-FPM Flashback	Antal
Dose	154	Alkohol	47
Effects	135	Känner	47
Feeling	73	Dos	47
Experience	78	Doser	53
3-FA	71	Nasalt	39

MPA Bluelight	Antal	MPA Flashback	Antal
Effects	68	Tjack	33
Feel	82	Timmar	21
Oral	46	Bra	50
Vendor	52	Rus	26
Heart	51	MG	39

U-47700 Bluelight	Antal	U-47700 Flashback	Antal
Dose	96	10mg	118
Tolerance	98	Tolerans	48
Feel	89	Morfin	34
Morfin	55	Nasalt	79
Effects	71	Ruset	66

Tabell 1.

Tabell 2.

8. Analys och diskussion

Nedan presenteras arbetets analys och diskussion beträffande studiens resultat i relation till det teoretiska ramverket, samt den tidigare forskningen som sammanställts. Kapitlet börjar med en analys av resultatet från diskussionsfrekvensen där skillnader och likheter mellan Sverige och Storbritannien klargörs. Därefter diskuteras resultatet utifrån intern och extern rättskultur, det vill säga studiens teoretiska ramverk. Kapitlet berör även diskussion kring vad som skulle kunna fungera när det kommer till effektiv lagstiftning gällande NPS, samt vad tidigare forskning har kommit fram till gällande detta.

8.1 Analys av forumen

Det resultat som vår diskussionsfrekvensanalys påvisar är att det förekommer tydliga skillnader i antalet inlägg mellan de olika forumen. De brittiska trådarna kännetecknas i och med att de fluktuerar i en högre grad än de svenska, då det tycks som att trådarna sporadiskt blir aktiva för att sedan hastigt avta under vissa perioder. Överlag så anser vi att det går att urskilja en tydligare trend för ett minskat antal inlägg vid tidpunkten för klassificeringen gällande de svenska trådarna. Resultatet vi fann var att samtliga av de svenska trådarna börjar diskutera kriminaliseringen när datum för detta fastställts. Trådarna dör sedan mer eller mindre ut efter att substansen har reglerats. Samma trend är inte lika tydlig i de brittiska trådarna, visserligen följer det en nedgång på samtliga av dessa men den är inte lika markant som i de svenska.

Vad den svenska trenden beror på går inte att klargöra. En anledning skulle kunna vara att tillgängligheten minskar drastiskt eftersom att internetåterförsäljarna slutar att sälja produkterna i Sverige när de blir lagförda, vilket återfinns i våra beskrivningar av inläggen på forumet. Detta styrks även enligt den grålitteratur vi tagit del av (Utredningen om nätdroger m.m. 2016, s. 100). Ytterligare en anledning skulle kunna vara att användarna föredrar att använda NPS som inte omfattas av lagstiftning, vilket också återfinns i inläggen på forumen. Denna hypotes beskrivs som tidigare nämnt även av Ledberg (2015), Soussan & Kjellgren (2016) och Reuter & Pardo (2017). Dessa studier likt som vår kan inte konstatera att denna korrelation faktiskt existerar eller i vilken grad.

Att användarna föredrar lagliga varianter skulle även kunna vara fallet gällande trenden på de brittiska trådarna. Dock är anledningen till nedgången i antal inlägg mer problematisk eftersom andra faktorer kan spela roll. Exempelvis så är det möjligt att nedgången hämmas en

aning då det inte endast är brittiska skribenter på forumet, samt att det även förekommer en annan attityd till lagstiftning är en möjlig förklaring.

Som tidigare studier visar så tycks det som att det generella användandet av NPS inte minskar för att ett intresse för en viss substans dör ut. Det vill säga att användarna lämnar forumtrådar som behandlar en numera olaglig NPS, för en ny tråd som hanterar en substans som ännu inte är reglerad av lag (Ledberg, 2015; Measham et al. 2010).

Vi utfärdade även en text mining av materialet på trådarna som ett komplement för att undersöka hur ofta lagstiftning och reglering diskuteras på forumen. Av det material som framgick genom denna datainsamlingsmetod så kan det inte påvisas att NPS legala status i märkbar bemärkelse diskuterats i någon av trådarna. Snarare så tycks vårt resultat sammanfalla med tidigare studier som har genomförts på detta område. Det vill säga att de mest förekommande diskussionsämnet på forumen är upplevelser av substansen och rekommendationer eller diskussioner kring användandet (Ledberg 2015; Soussan & Kjellgren 2014; Soussan & Kjellgren 2016).

8.2 Applicering av teoretiskt ramverk

Vi använder oss av det teoretiska ramverk som vi har presenterat i teorikapitlet, för att analysera skillnaderna i aktivitetsmönster på forumen. Vi ser detta som ett komplement till vår insamlade empiri för att ytterligare analysera och diskutera det samband vårt resultat visar.

Friedman beskriver att förhållandet mellan samhället och rätten skiljer sig mellan länder. Detta beror delvis på hur rättskulturen är utformad i landet. Rättskulturen innehåller en extern och intern del som beskrivet ovan. Vi menar i det här arbetet att vi identifierar den interna rättskulturen i form av lagstiftning och genom policys. Som tidigare diskuterat så kan lagar ha en påverkande effekt på den externa rättskulturen. Med detta i åtanke så går det att argumentera att lagstiftning är en påverkande faktor gällande benägenheten att använda och diskutera NPS. Detta skulle kunna förklara varför diskussionsfrekvensen minskade på de flesta trådarna, i synnerhet på det svenska forumet.

Samtliga NPS i denna undersökning var lagliga att nyttja vid starten av trådarna.

Vi menar således att användandet av dessa substanser under denna period var legitimerat enligt den interna rättskulturen. Vidare så anser vi att ett beteende som är legitimerat enligt

den interna kulturen återspeglas i den externa. Detta skulle således kunna förklara varför aktiviteten på trådarna var som högst under perioden innan reglering.

I Storbritannien så är NPS numera per automatik olagligt sedan år 2016. PSA har beskrivits som ett väldigt omfattande verktyg gällande begränsandet av NPS. Med detta som bakgrund så anser vi att den interna rättskulturen är tydlig om att NPS inte är legitimt. Angående diskussionsfrekvensen kan vi inte urskilja samma tydliga trend på det brittiska forumet när lagen tar kraft. Anledningen till detta är svårare att entydigt förklara. Det kan delvis vara på grund av att användarna på forumet inte uteslutande är från Storbritannien som nämnt tidigare. Men det kan även bero på andra orsaker. En möjlig förklaring är att den externa kulturen anser att PSA, som är producerad av den interna rättskulturen, är illegitim. Om sådant är fallet så innebär det att lagstiftningen inte efterföljs. Orsaken till denna diskrepans mellan kulturena skulle kunna härledas till en mängd faktorer. Exempelvis så talar Askew om att användandet av berusningsmedel återfinns i den brittiska kulturen. Det har alltid existerat en efterfrågan av narkotika eller liknande preparat. Som beskrivet ovan så är NPS som vilken narkotika som helst för vissa användare. Det är således möjligt att användarna av narkotika och NPS inte anser att varken narkotikalagstiftningen eller PSA är legitimerad. Ett annat exempel behandlar lagstiftningens avskräckande funktion. Eftersom att PSA är så bred i sin utformning så menar forskare att lagen är problematisk att lagföra (Reuter & Pardo 2017, s. 26). Detta betyder att sanktionering är mindre trolig och således minskar rädslan för att utsättas av sanktionering. Vilket, enligt Friedman, är grundläggande för att en lagstiftning ska legitimeras. Lagen har således inte en avskräckande funktion på den externa kulturen. Slutligen så skulle det möjligen kunna föreligga att den externa kulturen upplever att deras värderingar inte återspeglas i den interna, och därav efterföljs inte PSA.

I Sverige så används uppräkningsdefinition som klassificeringsmetod. Detta medför en process för att förbjuda specifika varianter av NPS. Således existerar det lagliga varianter ute på den svenska marknaden till dess att reglering är genomförd.

Gällande det svenska forumet så kunde vi urskilja tydliga skillnader i antalet inlägg, och gällande samtalsämnen, i samband med kriminalisering. Användarna anpassade sig efter regleringen genom att lämna trådar som hanterade en förbjuden substans. Detta behöver visserligen inte betyda, som tidigare nämnt, att det generella användandet av NPS minskar. Det antyder dock att svenska användare i högre grad bryr sig om den legala statusen. Vad detta beror på kan vi inte med säkerhet klargöra. Fenomenet kan utifrån vårt teoretiska

ramverk förklaras som en överensstämmande legitimitet mellan den interna och externa rättskulturen. Detta skulle kunna grunda sig i att det svenska förhållningssätt till NPS ses som mer bearbetad. Exempelvis fann vi tydliga motiveringar i ANDT-politiken, där det framgår att beslut skall vara kunskapsbaserade. Detta återfinns även vid den lagstiftande proceduren där många beslutsfattanden delvis baseras på forskning. Vi menar att den forskningsbaserade politik som Sverige bedriver medför att den interna rättskulturen framstår som mer legitim av den externa.

Avslutningsvis vill vi förtydliga att de teoretiska förklaringarna som vi har presenterat inte nödvändigtvis bör ses som enskilda, utan kan eventuellt samverka med varandra. Vad det är som formar legitimiteten i den externa och interna rättskulturen kan alltså bero på en kombination av ovan nämnda exempel.

8.3 Reflektioner om framtiden

I detta arbete så har vi införskaffat oss en stor mängd information om lagstiftning och policys i de olika länderna. Storbritanniens lagstiftning har kritiserats och analyserats i ett flertal studier. Vissa av dessa talar om framtida konsekvenser som PSA kan medföra. En av konsekvenserna är till följd av drogmarknadens förändring från den legala till den illegala marknaden. Det som förväntas inträffa är att brott som är relaterade till olika former av missbruk kommer att stiga. En anledning till detta är att priserna kraftigt har ökat på NPS, sedan PSA trädde i kraft. Detta påstående grundar sig i en studie som indikerar på att missbrukare finansierar sitt missbruk genom att begå brott, som exempelvis stölder och prostitution (Ralphs & Gray 2017).

Vidare så har vi i detta arbete kunnat redovisa studier som indikerar på att den typiske användaren av NPS är en ung man. Vi anser att detta är något som bör hållas i åtanke vid diskussion gällande införandet av strängare lagstiftning. Om Sverige väljer att gå samma väg som Storbritannien skulle det innebära att vi riskerar att kriminalisera unga män. Detta kan ha negativa effekter såsom stigmatisering, samt att dessa individer kan påbörja en kriminell karriär som kan vara svår att ta sig ur.

Det går även att diskutera kring huruvida ett lands narkotikapolicy ansvarar för hur den illegala drogmarknaden ser ut i landet. Exempelvis I Drug Strategy (Her Majesty's Government 2010, s. 6) beskrivs det att de har lyckats störa importen av kokain i landet, vilket bidrog till ett ökat försäljningspris och minskad renlighet. På grund av detta så skapades en möjlighet för mefedron att etablera sig på marknaden. Detta kan ses som en icke åsyftad effekt som kan uppstå genom att störa och påverka narkotikamarknaden. En problematik som

är svår att handskas med eftersom att det ingår i deras politik att försöka störa importen av all narkotika.

Storbritannien har inte bara genomfört regleringar och förändringar som vi är kritiska till. En intressant studie har analyserat hur de gick tillväga för att bemöta problemet med VSA, vilket är oreglerade berusningsmedel som exempelvis lim. Problematiken här var att det var väldigt svårt att lagföra och reglera produkter som vanligtvis används för vardagliga sysslor, men som nyttjades för berusning. Användarna av dessa produkter var framförallt ungdomar. På grund av det faktum att dessa produkter behövdes i vardagen, så kunde regeringen därför inte förbjuda dem. De var istället tvungna att försöka förändra beteendet genom andra tillvägagångssätt än lagstiftning. Det som vi fann mest intressant med denna studie är effekten som var till följd av kampanjer och informationsspridning. Studien saknar bevisad korrelation, men mycket tydde på att just kampanjerna hade en stor inverkan på användandet. Samma studie indikerar även på att fokus för att förändra beteendet och normer bland ungdomarna sker mer effektivt genom att sprida evidensbaserad information om risker vid användandet. Denna metod tyder på ett bättre resultat, jämförelsevis med de effekter hot om rättslig sanktionering resulterar i. Tillvägagångssättet som användes för att bemöta problematiken med VSA skulle vara väldigt intressant att applicera på NPS. Juridisk reglering är komplex, och dess effektivitet att förändra individers inställning till substanserna går inte att säkert klargöra. Visserligen förekommer det informationskampanjer i båda länderna, men om omfattningen är tillräcklig kan vi ställa oss frågande till.

Vi anser att utökade informationskampanjer skulle kunna vara gynnsamt för Sverige och Storbritannien. Vi grundar detta påstående på vår uppfattning att kunskapsbaserade motiveringar bakom politiska beslut är mer övertygande än avskräckande lagstiftning vid förändring av beteende.

9. Slutsats

Detta arbete har behandlat NPS i Sverige och Storbritannien. Skillnaderna mellan ländernas legala reglering av NPS har analyserats med hjälp av Friedmans teoretisering gällande intern och extern rättskultur. Olika datainsamlingsmetoder och litteratur har använts i syfte att besvara studiens två frågeställningar.

Den första frågeställningen lyder: *I vilken utsträckning har kriminaliserandet av NPS en hämmande inverkan på den externa rättskulturens benägenhet att acceptera användandet av dessa substanser?* Svaret på denna fråga är att det *inte* går att säkerställa en metodologisk bevisad korrelation mellan lagstiftningen och den minskade benägenheten att använda NPS. Däremot så indikerar det material som vi tagit del av, samt resultatet av denna undersökning, att det finns någon form av samband.

Studiens andra frågeställning lyder: *Vilka relevanta skillnader kan identifieras gällande förhållandet mellan intern och extern rättskultur avseende NPS i Sverige och Storbritannien?* Svaret på denna fråga är att förhållandet mellan den interna och externa rättskulturen ser annorlunda ut mellan länderna. Utifrån resultatet som vi presenterat i denna studie anser vi att det är en större diskrepans mellan rättskulturerna i Storbritannien än i Sverige. Detta eftersom mycket tyder på att lagar efterföljs i större utsträckning i Sverige.

9.1 Avslutande kommentar

I början av år 2018 så kommer ett flertal förändringar ske i de lagar som berör NPS, i Sverige. Av det som går att utläsa av förarbetena så tycks det som att lagstiftningen kommer vara mer omfattande än idag. Effekterna av förändringen återstår att se. Detta gäller även för Storbritannien med deras lagstiftning. När vi skrev detta arbete så existerade det endast ett fåtal kortfattade artiklar gällande den nya lagens verkningar och effekter. Av våra nyckelinformanter framkom det att den nya lagen är under utvärdering. När utvärderingen är fullbordad kommer det bli tydligare att urskilja olika konsekvenser av den nya lagen. Således anser vi att en undersökning som tydligt kan beskriva effekter av PSA, är av stort intresse för framtida forskning.

10.Referenslista

10.1 Litteratur

- Baier, M (red.) (2013). *Social and legal norms [Elektronisk resurs] : towards a socio-legal understanding of normativity*. Farnham, Surrey: Ashgate.
- Bogdan, M (2013). *Concise introduction to comparative law*. Groningen: Europa Law Publishing.
- Bryman, A (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber.
- Denscombe, M (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 2. Uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Friedman, L. M. (1975). *The legal system: a social science perspective*. New York: Russell Sage foundation.
- Given, L.M. (red.) (2008). *The Sage encyclopedia of qualitative research methods [Elektronisk resurs]*. Thousand Oaks: Sage Online s. 477-478.
- Hart, C (1998). *Doing a literature review: releasing the social science research imagination*. London: SAGE [in association with] The Open University.
- Hart, C (2009). *Doing a literature review: releasing the social science research imagination*. Reprint London: Sage Publications.
- Hydén, H & Hydén, T (2011). *Rättsregler: en introduktion till juridiken*. 6., [omarb. Och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Miner, G (red.) (2012). *Practical text mining and statistical analysis for non-structured text data applications*. 1st ed. Waltham, MA: Academic Press.
- Munzert, S (2015). *Automated Data Collection with R — A Practical Guide to Web Scraping and Text Mining [Elektronisk resurs]*. Wiley.
- Zetterström, S (2012). *Juridiken och dess arbetssätt: en introduktion*. 2., [uppdaterade] uppl. Uppsala: Iustus.

10.2 Elektroniska källor

- Drug Watch (2016), A simple (ish) guide to the Psychoactive Substances Act. <http://www.drugwise.org.uk/wp-content/uploads/Psychoactive-SubstancesAct.pdf> [2017-05-17].
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) (2016). *European Drug Report 2016: Trends and Developments*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Folkhälsomyndigheten (2014). *Fem nya ämnen klassas som narkotika*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2014/augusti/fem-nya-amnen-klassas-som-narkotika/> [2017-05-17].
- Gray, P. Ralphs, R. (2017) *Early signs show legal high ban is pushing sales from the high street to street dealers*.

<https://theconversation.com/early-signs-show-legal-high-ban-is-pushing-sales-from-the-high-street-to-street-dealers-70889> [2017-05-12].

Home Office (2015a). Ministry of Justice, Department for Health, Department for Communities and Local Government. *Creation of a blanket ban on new psychoactive substances in the UK*.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/433151/NPSGBImpactAssessment.pdf [2016-11-30].

Home Office (2015b). *Psychoactive Substances Bill. Fact sheet: Overview of the Bill*.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/455574/20150821_-_Fact_sheet_-_Bill_Overview.pdf [2016-11-30].

Home Office (2015c). *2015 No. 1923 Dangerous Drugs – The Misuse of Drugs Act 1971 (Temporary Class Drug) (No. 3) Order 2015*.

http://www.legislation.gov.uk/ukxi/2015/1929/pdfs/ukxi_20151929_en.pdf [2017-05-17].

Home Office (2016). *Psychoactive Substances Act 2016: guidance for retailers*.

<https://www.gov.uk/government/publications/psychoactive-substances-act-guidance-for-retailers/psychoactive-substances-act-2016-guidance-for-retailers> [2017-05-17].

Lader, D. (2016). *Drug Misuse: Findings from the 2015/16 Crime Survey for England and Wales Second edition Statistical Bulletin 07/16*. ISBN: 978-1-78655-162-7.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/564760/drug-misuse-1516.pdf [2017-05-17].

Landers R, Brusso R., Cavanaugh K., Collmus A. (2016). A Primer on Theory-Driven Web Scraping: Automatic Extraction of Big Data From the Internet for Use in Psychological Research. *Psychological Methods*. Vol. 21, No. 4, 475–492.

Leifman, H. & Henriksson, C. (2013). *Ungdomar som använder nätdroger – vilka är de? Empiriska analyser av skolelevers drogvanor med fokus på nätdroger. CAN Rapport 137*.

<http://www.can.se/contentassets/fc40ece46c3e4e319d20c9f107b2eadb/ungdomar-som-anvander-natdroger---vilka-ar-de.pdf> [2017-05-17].

Läkemedelsverket (2015). *Nio nya ämnen narkotikaklassas*.

<https://lakemedelsverket.se/Alla-nyheter/NYHETER-2015/Nio-nya-amnen-narkotikaklassas/> [2017-05-17].

Läkemedelsverket (2016). *14 nya ämnen blir narkotika*.

<https://lakemedelsverket.se/Alla-nyheter/NYHETER-2016/14-nya-amnen-blir-narkotika/> [2017-05-17].

Läkemedelsverket (2017). *Förklaring till medicinska och farmaceutiska*.

Newton, S. (2016). *Psychoactive substances ban 6 months on: almost 500 arrests and first convictions*. Home Office. <https://www.gov.uk/government/news/psychoactive-substances-ban-6-months-on-almost-500-arrests-and-first-convictions> [2017-05-17].

Nelken, D. (2004). Using the concept of legal culture. *Australian Journal of Legal Philosophy*, 29, s. 1-26. https://www.law.berkeley.edu/files/Nelken_-_Using_the_Concept_of_Legal_Culture.pdf [2017-06-01]

Nilsson, T., Guttormsson, U., Henriksson C. (2014). *Drogutvecklingen i Sverige 2014*. CAN Rapport 144. Stockholm.

<http://www.can.se/contentassets/3f30e3b70ebb461c928fcdcd5a0c3606/drogutvecklingen-i-sverige-2014.pdf> [2017-05-17].

Socialdepartementet (2016) *En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016 – 2020*. Stockholm: Socialdepartementet

Länk:http://www.regeringen.se/491aa1/contentassets/0cb3c9b3b28b49678a7205a3672b3e85/en-samlad-strategi-for-alkohol-narkotika-dopnings-och-tobakspolitiken-20162020-skr.-2015_16-86.pdf

[2017-05-17].

Staafl, L., Brindeby, S.(2016). *Drogsituationen Lägesbild i Sverige 2013–2016*. Stockholm: Polismyndigheten.

http://www.tullverket.se/download/18.792224361590183a4d33ffa/1484816923713/Drogsituationensrapporten_2013-2016_webb.pdf [2017-05-17].

Utredningen om nättdroger m.m. (2016). *Klassificering av nya psykoaktiva Substanser* (2016:93). Stockholm: Socialdepartementet.

http://www.regeringen.se/4b02e7/contentassets/90c79a6e3edd415a9fbc3f73b1758fda/klassificering-av-nya-psykoaktiva-substanser-sou-2016_93.pdf [2017-05-17].

10.3 Svenska rättskällor

SFS 1999:58

SFS 1999:42

SFS 2000:1225

SFS 2011: 111

10.4 Storbritanniens rättskällor

Misuse of Drugs Act (1971). Kap. 38

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1971/38/contents> [2017-05-12]

Psychoactive Substances Act (2016). Kap. 2, Bilaga 1.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2016/2/contents/enacted> [2017-05-15]

10.5 Vetenskapliga artiklar

D’Agnone, O. (2015) ‘What have we learned and what can we do about NPS?...New Psychoactive Substances’, *Drugs & Alcohol Today*, 15(1), pp. 28–37. Doi: [10.1108/DAT-12-2014-0041](https://doi.org/10.1108/DAT-12-2014-0041).

Helander, A., Bäckberg, M., Hultén, P., Al-Saffar, Y. and Beck, O. (2014) ‘Detection of new psychoactive substance use among emergency room patients: results from the Swedish STRIDA project’, *Forensic Science International*, 243, pp. 23–29. Doi:

[10.1016/j.forsciint.2014.02.022](https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2014.02.022).

- King, L. A. and Nutt, D. J. (2014) ‘Deaths from “legal highs”: a problem of definitions’, *Lancet*, 383 North American Edition(9921), pp. 952–952. Doi: [10.1016/S0140-6736\(14\)60479-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(14)60479-7).
- Ledberg, A. (2015) ‘The interest in eight new psychoactive substances before and after scheduling’, *Drug & Alcohol Dependence*, 152, pp. 73–78. Doi: [10.1016/j.drugalcdep.2015.04.020](https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2015.04.020).
- Leigh, V. (2016) ‘Applying the lessons of VSA to new psychoactive substances’, *Drugs & Alcohol Today*, 16(2), pp. 150–164. Doi: [10.1108/DAT-04-2015-0018](https://doi.org/10.1108/DAT-04-2015-0018).
- Loeffler, G. and Craig, C. (2013) ‘The effect of legal bans on poison control center contacts regarding “legal highs”’, *Addiction*, 108(7), pp. 1348–1349. Doi: [10.1111/add.12194](https://doi.org/10.1111/add.12194).
- McElrath K and O’Neill C (2011) ‘Experiences with mephedrone pre- and post-legislative controls: Perceptions of safety and sources of supply’, *International Journal of Drug Policy*, 22(2), pp. 120–127. Doi: [10.1016/j.drugpo.2010.11.001](https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2010.11.001).
- Measham F, Moore K, Newcombe R and Welch Z (2010) ‘Tweaking, bombing, dabbing and stockpiling: the emergence of mephedrone and the perversity of prohibition’, *Drugs & Alcohol Today*, 10(1), pp. 14–21.
- Reuter, P. and Pardo, B. (2017) ‘Can new psychoactive substances be regulated effectively? An assessment of the British Psychoactive Substances Bill’, *Addiction*, 112(1), pp. 25–31. Doi: [10.1111/add.13439](https://doi.org/10.1111/add.13439).
- Sarpong, I. and Jones, F. (2014) ‘A critical analysis of national policy relating to legal highs’, *Nursing Standard*, 28(52), pp. 35–41. Doi: [10.7748/ns.28.52.35.e8850](https://doi.org/10.7748/ns.28.52.35.e8850).
- Soussan, C. and Kjellgren, A. (2014) ‘Harm reduction and knowledge exchange—A qualitative analysis of drug-related Internet discussion forums’, *Harm Reduction Journal*, 11.
- Soussan, C. and Kjellgren, A. (2016) ‘The users of Novel Psychoactive Substances: Online survey about their characteristics, attitudes and motivations’, *International Journal of Drug Policy*, 32, pp. 77–84. Doi: [10.1016/j.drugpo.2016.03.007](https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2016.03.007).
- Urinbojev, R., Wickenberg, P., & Leo, U. (2016). *Child Rights, Classroom and School Management: A Systematic Literature Review*. *International Journal of Children’s Rights*, 24(3), 499-521. [10.1163/15718182- 02403002]. DOI:10.1163/15718182-02403002

10.6 Trådlänkar till forumen

10.6.1 3-FPM

Bluelight (2017). *3F-Phenmetrazine (3-FPM)*. [http://www.bluelight.org/vb/threads/737012-3F-Phenmetrazine-\(3-FPM\)%20%5b2017-04-27%5d](http://www.bluelight.org/vb/threads/737012-3F-Phenmetrazine-(3-FPM)%20%5b2017-04-27%5d). [2017-04-27].

Flashback (2017). *3-Fluoro-Phenmetrazine*. <https://www.flashback.org/t2452827>. [2017-04-27].

10.6.2 U-47700

Bluelight (2017). Novel opioid, U-47700-Mega Thread and FAQ.

<http://www.bluelight.org/vb/threads/739960-Novel-opioid-U-47700-Mega-Thread-and-FAQ>. [2017-04-27].

Flashback (2017). U-47700, ny rc-opioid. <https://www.flashback.org/t2479936>. [2017-04-27].

10.6.3 MPA

Bluelight (2017). *The Methiopropamine N-methyl-1-(thiophen-2-yl)propan-2-amine (MPA)*

Megathread V2. [http://www.bluelight.org/vb/threads/655417-The-Methiopropamine-N-methyl-1-\(thiophen-2-yl\)propan-2-amine-\(MPA\)-Megathread-V2/page41](http://www.bluelight.org/vb/threads/655417-The-Methiopropamine-N-methyl-1-(thiophen-2-yl)propan-2-amine-(MPA)-Megathread-V2/page41). [2017-04-27].

Flashback (2017). *MPA (Methiopropamine)*. <https://www.flashback.org/t1554307>. [2017-04-27].

11. Bilagor

11.1 Bilaga 1

Inlägg	3-FPM	MPA	U-47700
Bluelight			
Totalt antal inlägg	1723	1005	643
Procent extraherade inlägg	77%	92%	75%
Flashback			
Totalt antal inlägg	1431	277	733
Procent extraherade inlägg	54%	63%	97%

Användare & datum	3-FPM	MPA	U-47700
Bluelight			
Totalt antal inlägg	1723	1005	643
Procent extraherade användare	73 %	100 %	91 %
Procent extraherade datum*	99 %	93 %	88 %
Flashback			
Totalt antal inlägg	1431	277	733
Procent extraherade användare	69 %	88 %	53 %
Procent extraherade datum*	78 %	67 %	72 %

*Datumprocenten är baserat på mängden extraherade användare, ej den totala mängden inlägg

11.2 Bilaga 2

Författare	Publiceringsår	Söksträng	Tema 1 (Positiv)	Tema 2 (Negativ)	Tema 3 (neutral)	Antal citeringar
D'Agnone	2015	Brittisk			X	1
Helander et al.	2014	Svensk			X	54
King & Nutt	2014	Brittisk			X	15
Ledberg	2015	Svensk			X	5
Leigh	2016	Brittisk			X	0
Loeffler & Craig	2013	Brittisk	X			4
McElrath & O'Neill	2011	Brittisk			X	114
Measham et al.	2010	Brittisk		X		166
Reuter & Pardo	2017	Brittisk			X	15
Sarpong & Jones	2014	Brittisk			X	3
Soussan & Kjellgren	2014	Svensk			X	30
Soussan & Kjellgren	2016	Svensk			X	8